

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΜΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.
ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ**

Ευαγγελία Τρέλλη

Επιβλέπων: Ιωάννης Σωτηρόπουλος

Καθηγητής

Πρέβεζα, 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΜΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.
ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ**

Ευαγγελία Τρέλλη

Επιβλέπων: Ιωάννης Σωτηρόπουλος

Καθηγητής

Πρέβεζα, 2021

MASTER THESIS

**ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION
IN THE REGION OF EPIRUS.
THE VIEWS OF ENTREPRENEURS**

Εγκρίθηκε από τριμελή επιτροπή

Πρέβεζα 27/10/2021

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ιωάννης Σωτηρόπουλος
Καθηγητής

2. Γεώργιος Κόλιας
Επίκουρος καθηγητής

3. Ευστράτιος Κυπριωτέλης
Λέκτορας

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Ιωάννης Γκανάς

Καθηγητής

Υπογραφή

© ΤΡΕΛΛΗ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

ΤΡΕΛΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Υπογραφή

Στον σύζυγό μου Γιάννη και στα παιδιά μου Ελένη και Κωνσταντίνα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα διπλωματική εργασία, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Ιωάννη Σωτηρόπουλο για την καθοδήγηση και την βοήθεια που μου πρόσφερε. Επίσης ευχαριστώ την οικογένειά μου για την ανοχή και την υποστήριξη τους σε όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική με τίτλο «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στην περιοχή της Ηπείρου, οι απόψεις των επιχειρηματιών», περιγράφει και αναλύει την εξέλιξη και προοπτική της επιχειρηματικότητας στην Ήπειρο, υπό το πρίσμα της καινοτομίας. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε έρευνα μέσω ερωτηματολογίων σε εκατό επιχειρηματίες της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου, με καινοτομικά χαρακτηριστικά. Σκοπός είναι η διεξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν τις τάσεις και προοπτικές των επιχειρήσεων και των καινοτομικών εφαρμογών στην Ήπειρο. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται θεωρητική ανάπτυξη στην έννοια της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στην περιοχή της Ηπείρου. Στο δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο γίνεται η ανάλυση των απόψεων των επιχειρηματιών, όσον αφορά την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, όπως διαμορφώθηκαν από τις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια που τους διανεμήθηκαν, καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εν λόγω έρευνα.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ: επιχειρηματικότητα, καινοτομία, επιχειρηματικότητα στην Ήπειρο, καινοτομία στην Ήπειρο

ABSTRACT

This dissertation entitled ‘Entrepreneurship and Innovation in the Region of Epirus, the views of entrepreneurs’, describes and analyzes the evolution and perspective of entrepreneurship in Epirus, in the light of innovation. To this end, a survey was carried out through questionnaires handed out to a hundred entrepreneurs from the wider region of Epirus, with innovative characteristics. The aim is to draw conclusions concerning the trends and prospects of enterprises and innovative applications in Epirus. In the first chapter theoretical development takes place to the concept of entrepreneurship and innovation in the region of Epirus. In the second and third chapter, the views of entrepreneurs about entrepreneurship and innovation are analyzed, as formed by their responses to the questionnaires distributed to them, as well as the conclusions drawn from this survey are presented.

KEY - WORDS: entrepreneurship, innovation, entrepreneurship in Epirus, innovation in Epirus

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στην περιοχή της Ηπείρου. Οι απόψεις των επιχειρηματιών», εκπονήθηκε με σκοπό να εξεταστεί και να αναλυθεί η κατάσταση που επικρατεί στις επιχειρήσεις της περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και το κατά πόσο χρησιμοποιούν καινοτόμες μεθόδους στην λειτουργία τους. Για να συλλέξουμε τα δεδομένα, χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια, τα οποία απαντήθηκαν από εκατό επιχειρηματίες της ευρύτερης περιοχής. Από τις απαντήσεις τους προέκυψε ότι η έλλειψη ρευστότητας και κεφαλαίων για επενδύσεις αποτελεί το κυριότερο εμπόδιο στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Αντίθετα, τα στοιχεία του επηρεάζουν θετικά μια επιχείρηση είναι, το εξειδικευμένο προσωπικό, οι νέες τεχνολογίες και η καινοτομία. Όσον αφορά στην καινοτομία, οι επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω της έλλειψης των απαραίτητων υποδομών, της δύσκολης πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Θεωρούν την καινοτομία ως μια ευκαιρία επέκτασής τους και εισόδου σε νέες αγορές και μέσω αυτής αναμένουν τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών τους, με ταυτόχρονη μείωση του κόστους. Ένα σημαντικό στοιχείο που προκύπτει είναι ότι σχεδόν όλοι οι επιχειρηματίες είναι εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες σε κάποιο βαθμό και οι περισσότεροι έχουν ένα καλό επίπεδο σπουδών. Το γεγονός αυτό σε συνάρτηση με το ότι τρεις στους τέσσερις έχει υποβάλλει αίτηση σε κάποιο επενδυτικό πρόγραμμα, δημιουργεί το κατάλληλο υπόβαθρο για την ανάπτυξη και τη δημιουργία καινοτομίας από τις επιχειρήσεις.

Περιεχόμενα	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	vii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	viii
ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ	viii
ABSTRACT	ix
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	x
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	xiii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	xiv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	xv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	2
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	2
1.1 Ορισμός επιχειρηματικότητας	3
1.2 Είδη επιχειρηματικότητας.....	4
1.3 Επιχειρηματική ευκαιρία	5
1.4 Ορισμός καινοτομικής δραστηριότητας	9
1.5 Μορφές καινοτομικής δραστηριότητας.....	9
1.6 Πηγές καινοτομίας	15
1.7 Εμπόδια καινοτομίας	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	18
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ.....	18
2.1 Ανασκόπηση προφίλ επιχειρηματικότητας στην Ήπειρο.....	19
2.2 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020	20
2.3 Οικονομικά αποτελέσματα Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου 2014-2020	23
2.4 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ	25
2.5 Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας Ηπείρου	26
2.6 Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου.....	26
2.7 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων στην Ήπειρο	27
2.8 Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	28
2.9 Κεντρικό ερώτημα της έρευνας.....	30
2.10 Μεθοδολογία έρευνας.....	30
2.11 Ερευνητικό εργαλείο.....	30

2.12 Δείγμα	31
2.13 Διαδικασία ανάλυσης Δεδομένων	31
ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	32
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	40
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	46
ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	46
Συμπεράσματα - Προτάσεις	57
Βιβλιογραφία	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	65
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	65

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1.1: Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλου εργασιών και απασχολούμενων στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	19
Πίνακας 2.3.1: Οικονομικά αποτελέσματα ενισχύσεων επιχειρηματικότητας ΕΣΠΑ 2014-2020.....	23
Πίνακας 2.2.2: Οικονομικά μεγέθη δράσεων ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ανά επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	24
Πίνακας 3.1: Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	32
Πίνακας 3.2: Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	34
Πίνακας 3.3: Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης.....	36
Πίνακας 3.4: Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	37
Πίνακας 3.5: Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης	39
Πίνακας 4.1: Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	40
Πίνακας 4.2: Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	41
Πίνακας 4.3: Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας.....	43
Πίνακας 4.4: Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις.....	44
Πίνακας 4.5: Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση.....	45
Πίνακας 5.1: Αριθμός απασχολούμενων.....	46
Πίνακας 5.2: Χρήση Λογισμικού.....	47
Πίνακας 5.3: Χρήση του Διαδικτύου.....	48

Πίνακας 5.4: Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών.....	49
Πίνακας 5.5: Η επιχείρηση σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας.....	50
Πίνακας 5.6: Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα;.....	51
Πίνακας 5.7: Σπουδές Επιχειρηματία.....	52
Πίνακας 5.8: Φύλο Επιχειρηματία.....	52
Πίνακας 5.9: Ηλικία Επιχειρηματία.....	53
Πίνακας 5.10: Νομική μορφή επιχείρησης.....	54
Πίνακας 5.11: Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης.....	55

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 3.1: Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	33
Διάγραμμα 3.2: Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	35
Διάγραμμα 3.3: Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης.....	37
Διάγραμμα 3.4: Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	38
Διάγραμμα 3.5: Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης.....	39
Διάγραμμα 4.1: Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	41
Διάγραμμα 4.2: Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	42
Διάγραμμα 4.3: Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας.....	43

Διάγραμμα 4.4: Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις.....	44
Διάγραμμα 4.5: Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση.....	45
Διάγραμμα 5.1: Αριθμός απασχολουμένων.....	46
Διάγραμμα 5.2: Χρήση Λογισμικού.....	47
Διάγραμμα 5.3: Χρήση του Διαδικτύου.....	48
Διάγραμμα 5.4: Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών.....	49
Διάγραμμα 5.5: Η επιχείρηση σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας.....	50
Διάγραμμα 5.6: Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα;.....	51
Διάγραμμα 5.7: Σπουδές Επιχειρηματία.....	52
Διάγραμμα 5.8: Φύλο Επιχειρηματία.....	53
Διάγραμμα 5.9: Ηλικία Επιχειρηματία.....	54
Διάγραμμα 5.10: Νομική μορφή επιχείρησης.....	55
Διάγραμμα 5.11: Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης.....	56

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΟΟΣΑ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Τ.Π.Ε. τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών

MME Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Π.Ε.Π. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

RDTI Research, Technological Development and Innovation/ Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία)

Ε.Κ.Τ. Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
ΕΣΠΑ Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.ΤΕ.Π.Η. Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου
Π.Ε.Κ. Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Κέντρο
Ν.Π.Ι.Δ. Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ι.ΒΕ. Ινστιτούτο Βιοεπιστημών
Ι.Π.Α.Α. Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
Ι.Ε.Μ.Υ.Υ. Ινστιτούτο Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών και Υπολογισμών
Ι.Ο.Α.Α.Ο Ινστιτούτο Οικονομικής Ανάλυσης και Αλληλέγγυας Οικονομίας
Ι.Α.Κ. Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών
Ι.ΨΗ.Κ. Ινστιτούτο Ψηφιακής Καινοτομίας
Κ.Τ.Ε. Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας
Α.Τ.Ε.Ι. Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΤΟ.Μ.Τ.Ε. Τομείς Μεταφοράς Τεχνολογίας και Έρευνας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στην περιοχή της Ηπείρου, οι απόψεις των επιχειρηματιών», εκπονήθηκε με σκοπό να εξεταστεί και να αναλυθεί η κατάσταση που επικρατεί στις επιχειρήσεις της περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και το κατά πόσο χρησιμοποιούν καινοτόμες μεθόδους στην λειτουργία τους.

Αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται θεωρητική ανάπτυξη του θέματος. Αρχικά γίνεται μια γενική ανάλυση των εννοιών επιχειρηματικότητα και καινοτομία, καθώς και των χαρακτηριστικών τους. Στη συνέχεια επικεντρώναστε στην επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στην περιοχή της Ηπείρου. Γίνεται εκτενής αναφορά στο επιχειρηματικό προφίλ της περιοχής και στο επιχειρησιακό πρόγραμμα της περιφέρειας Ηπείρου που αφορά στην έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία, αλλά και στη συνολική αναπτυξιακή στρατηγική. Επίσης αναφέρονται τα οικονομικά αποτελέσματα και η απορρόφηση του αναπτυξιακού προγράμματος ανά νομό της Ηπείρου. Τέλος παρουσιάζονται οι φορείς έρευνας και καινοτομίας της περιοχής καθώς και ο ρόλος του καθενός.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται η εμπειρική ανάλυση της έρευνας. Αναλύονται και εξετάζονται οι απόψεις των επιχειρηματιών ώστε να βγάλουμε έγκυρα αποτελέσματα στο ερώτημα σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στις επιχειρήσεις της περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και το κατά πόσο χρησιμοποιούν καινοτόμες μεθόδους στην λειτουργία τους. Αναφέρονται τα εργαλεία και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα, το δείγμα και η διαδικασία ανάλυσης και επεξεργασίας των δεδομένων. Στη συνέχεια ακολουθεί η ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου από τους επιχειρηματίες. Γίνεται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε πίνακες και σχεδιαγράμματα, καθώς και περιγραφή τους με τα συμπεράσματα που προκύπτουν.

Τέλος γίνεται μια σύνοψη των συμπερασμάτων που προέκυψαν και κάποιες προτάσεις που θα βοηθούσαν στην βελτίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων της περιοχής, μέσα από καινοτόμες δραστηριότητες και ενέργειες.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Εισαγωγή

Επιχειρηματικότητα είναι οι στοχευμένες ενέργειες από ένα ή περισσότερα άτομα τα οποία συνεργάζονται με σκοπό τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης ή την επέκταση μιας ήδη υπάρχουσας.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η επιχειρηματικότητα συνιστά από μόνη της μια καινοτομική διαδικασία. Και αυτό διότι, η επιχειρηματικότητα εμπεριέχει και το στοιχείο της καινοτομίας, καθώς δημιουργείται από τη διορατικότητα των ατόμων να επενδύσουν σε νέες ευκαιρίες.

Η επιχειρηματικότητα ως έννοια δεν αποτελεί αποκλειστικά την έναρξη μιας νέας επιχείρησης, αλλά και την ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων που έχουν ως σκοπό την δημιουργία προστιθέμενης αξίας. Βασικό κίνητρο των επιχειρηματιών είναι να οργανώσουν την παραγωγή τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνουν το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος.

Με τον όρο καινοτομία αναφερόμαστε στη μεθοδευμένη διαδικασία σύλληψης, αξιολόγησης και υλοποίησης μιας νέας ιδέας. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής χρησιμοποιούνται οι υφιστάμενες γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες συνδυάζονται δημιουργικά με την τεχνολογία, ώστε το αποτέλεσμα να είναι η δημιουργία προστιθέμενης αξίας για την επιχείρηση. Οι παραγωγικοί συντελεστές, αναδιοργανώνουν τον τρόπο λειτουργίας τους και εφαρμόζονται νέες πρακτικές συνεργασίας, έτσι ώστε η επιχείρηση να ξεχωρίσει στην συνείδηση των καταναλωτών.

Αποτελεί μεγάλο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, η ικανότητα προσαρμογής σε νέες μεθόδους και τεχνολογίες, καθώς και εισαγωγής νέων προϊόντων στην αγορά πριν από τους ανταγωνιστές, καθώς με αυτόν τον τρόπο κερδίζονται σημαντικά μερίδια αγοράς. Οι

επιχειρήσεις θα πρέπει να βρίσκονται σε μια συνεχή προσπάθεια καινοτομίας, ώστε να είναι αρχικά βιώσιμες και κατ' επέκταση ανταγωνιστικές και κερδοφόρες.

Επιχειρηματικότητα και καινοτομία είναι στενά συνδεδεμένες καθώς για να είναι αποτελεσματική μια επιχείρηση θα πρέπει να διαχειρίζεται κατάλληλα την καινοτομία.

1.1 Ορισμός επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα ως έννοια και διαδικασία, καθώς και τα άτομα που ασχολούνται με το επιχειρείν, αποτελούν έναν από τους κυριότερους παράγοντες της οικονομίας. Επηρεάζουν σημαντικά τόσο την οικονομία όσο και την ευρύτερη κοινωνία. Ως έννοια είναι πολυσύνθετη και δεν μπορεί να δοθεί ένας μόνο ορισμός, αλλά εξαρτάται κάθε φορά από την πλευρά που εξετάζουμε το θέμα.

Ο Alfred Marshall, ήταν ο πρώτος που ασχολήθηκε με την επιχειρηματικότητα ως μέρος της παραγωγικής διαδικασίας. Αναγνώρισε ότι η παραγωγική διαδικασία αποτελείται από τέσσερις συντελεστές. Την γη, την εργασία, το κεφάλαιο, και τον συντελεστή που συντονίζει και οργανώνει τους προηγούμενους παραγωγικούς συντελεστές, την επιχειρηματικότητα. Επομένως η επιχειρηματικότητα είναι ο παραγωγικός συντελεστής που αποτελεί την κινητήρια δύναμη μιας παραγωγικής διαδικασίας.

Οι άνθρωποι ζουν σε διαφορετικές κοινωνίες και έχουν διαφορετικό τρόπο ζωής, άρα και διαφορετικές ανάγκες. Όμως και μέσα στην ίδια κοινωνία υπάρχουν άτομα με διαφορετικές ανάγκες, που για να τις καλύψουν χρειάζεται η παραγωγή και προμήθεια διαφορετικών αγαθών και υπηρεσιών για καθέναν από αυτούς. Όσον αφορά την απόφαση για το είδος και την ποσότητα των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών είναι άμεσα εξαρτώμενη από τις ποσότητες και τις τιμές των παραγωγικών συντελεστών που είναι διαθέσιμοι την συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο συντονισμός όλων αυτών των παραγόντων γίνεται μέσα από τις επιχειρήσεις. Αυτές είναι που αναλαμβάνουν το ρίσκο να δημιουργήσουν κάποιο προϊόν ή υπηρεσία ώστε αφενός να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των καταναλωτών και αφετέρου να εισπράξουν το αντίστοιχο κέρδος.

1.2 Είδη επιχειρηματικότητας

Κατά καιρούς αναπτύσσονται διάφορες κατηγοριοποιήσεις σχετικά με την επιχειρηματικότητα. Ο Πετράκης (2004) τις κατατάσσει σε δύο κύριες μορφές:

- ✓ Την Ενδοεπιχειρηματικότητα

Πρόκειται για την επιχειρηματικότητα η οποία αναπτύσσεται από τα στελέχη μιας ήδη υπάρχουσας επιχείρησης, την οποία προσπαθούν να εξελίξουν.

- ✓ Την δημιουργία νέας επιχείρησης

Σ' αυτή τη μορφή επιχειρηματικότητας, κάποιο άτομο δημιουργεί μια νέα επιχείρηση και την αναπτύσσει σύμφωνα με τις δυνατότητές του, ώστε να δημιουργήσει μια νέα αξία.

Άλλος διαχωρισμός της επιχειρηματικότητας σύμφωνα με τον Ιωαννίδη (2005) είναι:

- Εσωστρεφής επιχειρηματικότητα

Είναι το είδος της επιχειρηματικότητας όπου τα στελέχη προσπαθούν να αναπτύξουν μια επιχείρηση, χωρίς όμως να ασχολούνται με το εξωτερικό της περιβάλλον, άλλα επικεντρώνονται αποκλειστικά στην ανάπτυξη του εσωτερικού της περιβάλλοντος .

- Εξωστρεφής επιχειρηματικότητα

Πρόκειται για το είδος επιχειρηματικότητας που παρακολουθεί τον ανταγωνισμό και τις κοινωνικές αλλαγές και προσπαθεί συνεχώς να εκμεταλλευτεί τις νέες συνθήκες που δημιουργούνται προς όφελός της, με την έγκαιρη προσαρμογή της στις αλλαγές αυτές.

- Επιχειρηματικότητα επιβίωσης

Όταν οι συνθήκες είναι δύσκολες και τίθεται θέμα επιβίωσης της επιχείρησης, τότε λειτουργεί με τρόπο που θα της εξασφαλίσει την επιβίωσή της στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

- Επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων

Πρόκειται για το είδος της επιχειρηματικότητας που ασκεί μια νέα επιχείρηση, προκειμένου να μπει στην αγορά και να κερδίσει μερίδιο αγοράς από τους ανταγωνιστές της.

Για το είδος της επιχειρηματικότητας που ασκείται σε κάθε περίπτωση, σημαντικό ρόλο έχει ο επιχειρηματίας. Η προσωπικότητα του και τα κίνητρα για την δημιουργία και ανάπτυξη της επιχείρησής του, καθώς και το ρίσκο που αναλαμβάνει κάθε φορά, επηρεάζουν σημαντικά την πορεία και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης.

1.3 Επιχειρηματική ευκαιρία

Επιχειρηματική ευκαιρία ονομάζεται η ανακάλυψη ενός καινού της αγοράς ή μιας ανάγκης, η οποία δεν καλύπτεται προς το παρόν από κάποιο προϊόν ή υπηρεσία. Ο επιχειρηματίας ο οποίος αντιλαμβάνεται αυτό το κενό της αγοράς, προσπαθεί να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία και δημιουργεί ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία, προκειμένου να το εισάγει στην αγορά και να δημιουργήσει κέρδος για την επιχείρησή του. Ως πρωτοπόρος αυτής της ενέργειας, κερδίζει μερίδιο αγοράς και χρόνο έναντι των ανταγωνιστών του. (Shane & Venkataraman, 2000).

Στην Επιχειρηματικότητα Ευκαιρίας περιλαμβάνονται όλες οι ενέργειες που γίνονται από μια επιχείρηση ώστε να δημιουργηθεί ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία, το οποίο θα καλύπτει το κενό της αγοράς. Σ' αυτή την μορφή επιχειρηματικότητας, δημιουργούνται ευκαιρίες καινοτομίας και δημιουργούνται ιδιαίτερα ανταγωνιστικά προϊόντα, καθώς πρόκειται για επιχειρήσεις που αναζητούν συνεχώς πληροφορίες για τις αλλαγές που γίνονται στην κοινωνία. (Σαμαρτζή, 2008).

Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες πέρα από διάφορους αστάθμητους παράγοντες που επηρεάζονται, είναι άμεσα εξαρτημένες από τις συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά, συγκεκριμένα:

- Ο τρόπος με τον οποίο εντοπίζεται και αξιοποιείται η επιχειρηματική ευκαιρία.

Το πώς μια επιχείρηση εντοπίζει μια επιχειρηματική ευκαιρία επηρεάζεται από τους παρακάτω παράγοντες:

- Ο χρόνος αντίδρασης του επιχειρηματία στη νέα πληροφορία
 - Η τεχνογνωσία και οι πληροφορίες που κατέχει μια επιχείρηση
 - Η ποιότητα και οι γνώσεις της επιχείρησης πάνω σε θέματα καινοτομίας και οργάνωσης καθώς και η πρόθεση να τα εφαρμόζουν και να πειραματίζονται με νέα προϊόντα και νέες τεχνολογίες
 - Τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία, όπως η διαρκή επαγρύπνηση, η ανάληψη κινδύνου, η δημιουργικότητα κλπ.
 - Οι συνεργάτες και το περιβάλλον του επιχειρηματία, από όπου αντλεί πληροφορίες και λαμβάνει υποστήριξη στα επιχειρηματικά του σχέδια.
 - Η δυνατότητα αξιοποίησης μιας ανακάλυψης είτε τυχαίας είτε μετά από έρευνα
- Η διαδικασία εντοπισμού μιας επιχειρηματικής ευκαιρίας.

Για τον εντοπισμό μιας επιχειρηματικής ευκαιρίας, παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο οι γνώσεις του ο επιχειρηματίας για τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά. Όσο πιο εξοικειωμένος είναι ο επιχειρηματίας με το αντικείμενο που ασχολείται, τόσο ευκολότερο είναι γι' αυτόν να εντοπίσει μια επιχειρηματική ευκαιρία. Η εμπειρία πάνω στον τομέα απασχόλησης είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες. Για να εντοπιστεί ένας επιχειρηματίας μια ευκαιρία, περνάει από τα εξής τρία στάδια. (Ζαμπετάκης, 2005)

α. Στάδιο της Αναγνώρισης

Σε αυτό το πρώτο βήμα γίνεται μια έρευνα στην αγορά για την ανακάλυψη πιθανών ευκαιριών. Κάποιες ενέργειες που περιλαμβάνονται είναι:

- Η αναγνώριση των πιθανών αναγκών που υπάρχουν στους καταναλωτές ή η ύπαρξη κενού σε κάποια υπηρεσία ή η προοπτική ανάπτυξης σε κάποια νέα περιοχή.
- Το ταίριασμα μιας ανάγκης με τους πόρους που διαθέτουμε για να καλυφθεί.
- Το ταίριασμα αναγκών και πόρων που μέχρι στιγμής φαίνονταν αταίριαστοι.

β. Στάδιο της Ανάπτυξης

Σε αυτό το στάδιο προσδιορίζεται ακριβώς το είδος της ανάγκης που μπορεί να καλυφθεί, η ομάδα των καταναλωτών που θα απευθύνεται, η ύπαρξη ανταγωνιστών και κατά πόσο καλύπτουν την ανάγκη κτλ. Είναι το στάδιο που η επιχειρηματική ιδέα αναπτύσσεται και προσδιορίζεται με λεπτομέρειες.

γ. Στάδιο της Αξιολόγησης

Στο στάδιο αυτό εξετάζονται οι στόχοι και τα κριτήρια της επιχείρησης και αξιολογούνται κατά πόσο καλύπτονται από την ανάληψη του νέου εγχειρήματος. Μόνο στην περίπτωση που ικανοποιούνται τα κριτήρια που θέτει η επιχείρηση, προχωρούν με την επιχειρηματική ευκαιρία που παρουσιάστηκε. Ο κάθε επιχειρηματίας θέτει διαφορετικά κριτήρια, έχοντας ως γνώμονα τις επιδιώξεις, τους στόχους του, το αναμενόμενο κέρδος, το μέγεθος της επένδυσης που θέλει να κάνει κτλ. Για το λόγο αυτό, μια επιχειρηματική ευκαιρία, μπορεί από κάποιον να απορριφθεί ενώ κάποιος άλλος να αναλάβει την υλοποίησή της.

- Η ανάπτυξη της καινοτομίας,

Μια επιχείρηση μέσα από την καινοτομία, αναπτύσσεται σε διάφορους τομείς. Αποκτά νέες μεθόδους και τρόπους παραγωγής, αναζητά νέους πόρους και αξιοποιεί στο έπακρο τις ικανότητες των εργαζομένων της. Δημιουργούνται νέα δεδομένα και αξίες, με την εισαγωγή της σε νέες αγορές.

- Η επίτευξη κέρδους, με τον μικρότερο κίνδυνο αποτυχίας

Η εξεύρεση διαφόρων τρόπων ώστε να επιτευχθεί κέρδος με το χαμηλότερο ποσοστό αβεβαιότητας, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η επιχείρηση.

- το επιχειρηματικό πλεονέκτημα,

Αξιοποιώντας μια επιχειρηματική ευκαιρία, σημαίνει ότι αξιοποιείται ταυτόχρονα και το επιχειρηματικό πλεονέκτημα που δημιουργείται με την εισαγωγή της επιχείρησης σε ένα νέο τμήμα της αγοράς.

- τα προσωπικά χαρακτηριστικά του επιχειρηματία,

Τα προσωπικά χαρακτηριστικά του επιχειρηματία, παίζουν μεγάλο ρόλο και επηρεάζουν τον τρόπο που λειτουργεί μια επιχείρηση. Οι συντηρητικοί επιχειρηματίες δεν λαμβάνουν ριψοκίνδυνες αποφάσεις, προτιμούν να πορευτούν με τη μέχρι τώρα λειτουργία της επιχείρησης και να την διατηρήσουν ως έχει. Από την άλλη οι δυναμικοί επιχειρηματίες, προσπαθούν να ανακαλύψουν νέες ευκαιρίες και τολμούν να τις αξιοποιήσουν αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο τυχόν αποτυχίας.

- Η κοινωνία και επιχειρηματικότητα,

Με τον όρο κοινωνία του επιχειρηματία, εννοούμε το κοινωνικό του κεφάλαιο. Αυτό περιλαμβάνει το δίκτυο των συνεργατών του, την μεταξύ τους σχέση και ποιότητα συνεργασίας, καθώς και την αλληλεπίδραση με την αγορά και την κοινωνία γενικότερα. Το κοινωνικό κεφάλαιο επηρεάζει διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Από την συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, την διάθεση πόρων, την εκπαίδευση των εργαζομένων κλπ.

- το επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον (Πετράκης, 2004).

Ως επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον εννοούμε γενικά την οικονομία μέσα στην οποία δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Την κατάσταση της οικονομίας γενικότερα, την επέμβαση του κράτους στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, το επίπεδο της τεχνολογίας κλπ. Επίσης κατά πόσο υποστηρίζονται οι επιχειρήσεις με χρηματοδοτήσεις από το τραπεζικό σύστημα και από προγράμματα, η κατάρτιση και εξειδίκευση στελεχών και απλών εργαζομένων καθώς και το επίπεδο του κοινωνικού συνόλου στο οποίο προσπαθεί μια επιχείρηση να δραστηριοποιηθεί.

1.4 Ορισμός καινοτομικής δραστηριότητας

Κατά καιρούς έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί στην έννοια της καινοτομικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα να θεωρείται ένας όρος ασαφής και διφορούμενος, καθώς κατανοείται τόσο ως διαδικασία όσο και σαν αποτέλεσμα. Αφορά στη χρήση νέας γνώσης ώστε να σχεδιαστεί και να διατεθεί ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία στην αγορά, άρα περιέχει σαν συστατικές έννοιες την ανακάλυψη και την εμπορευματοποίηση. Επίσης αναφέρεται και στην τεχνολογία ή τον τρόπο παραγωγής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας ή ακόμα και σε μια διοικητική διαδικασία ή οργανωτική δομή σε σχέση με πελάτες ή προμηθευτές. (Κορρές, 2015)

Σύμφωνα με τον EOMMEX καινοτομία αποτελεί η διαδικασία κατά την οποία μια καινούργια ιδέα ή προϊόν μετατρέπεται έτσι ώστε να διατεθεί ως κάτι νέο στην αγορά ή ώστε να βελτιώσει και να αναπτύξει μια διαδικασία. Η καινοτομία δεν αφορά απαραίτητα κάποια εφεύρεση, αλλά μπορεί να αφορά μια βελτίωση ενός προϊόντος ή υπηρεσίας, ή ακόμα και βελτίωση μιας υπάρχουσας διαδικασίας. Η εφεύρεση δεν συνεπάγεται απαραίτητα και καινοτομία, καθώς στην καινοτομία η νέα ιδέα εφαρμόζεται και αξιοποιείται κατάλληλα. Επίσης δεν ταυτίζεται με την τεχνολογία, γιατί δεν αφορά πάντα σε κάποιο τεχνολογικό επίτευγμα. Η τεχνολογία είναι ένα εργαλείο της καινοτομίας για τη μετατροπή μιας νέας ιδέας σε προϊόν, υπηρεσία ή βελτιωμένη διαδικασία.

Η καινοτομία είναι η διαδικασία που χρησιμοποιεί μια οικονομία ώστε να μετατρέψει κάθε καινούργια ιδέα και γνώση σε προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία, που θα δημιουργεί από τη μία αξία για τους επιχειρηματίες, και ταυτόχρονα υψηλότερο επίπεδο διαβίωσης για την κοινωνία. (Donofrio, 2004 όπως αναφέρει Κοκκίνου).

1.5 Μορφές καινοτομικής δραστηριότητας

Την καινοτομική δραστηριότητα μπορούμε να την κατατάξουμε σε διάφορες μορφές, ανάλογα με το αντικείμενο της καινοτομίας, το χρόνο κατά τον οποίο ολοκληρώθηκε, καθώς και για τον αντίκτυπο που θα έχει στην οργάνωση της επιχείρησης και της κοινωνίας γενικότερα.

Καινοτομία με βάση το πεδίο εφαρμογής

Μία από τις μορφές καινοτομίας που μπορεί να αναπτύξει μια επιχείρηση, είναι με βάση το πεδίο εφαρμογής της. Στο Εγχειρίδιο του Όσλο παρουσιάζονται τέσσερις κατηγορίες διάκρισης της καινοτομίας ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής τους την καινοτομία προϊόντος, καινοτομία διαδικασίας, καινοτομία μάρκετινγκ και οργανωτική καινοτομία

- Καινοτομία προϊόντος ή υπηρεσίας

Αφορά τη δημιουργία και διάθεση στην αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας με εμφανώς πιο αναπτυγμένα χαρακτηριστικά. Πιο συγκεκριμένα, η επίτευξη καινοτομίας προϊόντος αποσκοπεί στην παραγωγή ενός νέου ή καλύτερου προϊόντος ή υπηρεσίας ώστε να ικανοποιήσει τις ανάγκες των καταναλωτών που δεν ικανοποιούνταν έως τώρα. (Κοκκίνου, 2015). Η καινοτομία αυτού του είδους μπορεί να συνδέεται με (Κορρές, 2015):

- ✓ την αντικατάσταση παλαιότερων προϊόντων
- ✓ την βελτίωση της ποιότητας των υπαρχόντων προϊόντων ή υπηρεσιών
- ✓ τη διαφοροποίηση του προϊόντος
- ✓ την ανάπτυξη νέων αγορών

Η καινοτομία προϊόντος αφορά τόσο στην εισαγωγή νέων αγαθών ή υπηρεσιών όσο και στη βελτίωση των λειτουργικών χαρακτηριστικών υπαρχόντων προϊόντων και υπηρεσιών. Είναι ένα είδος που επιλέγεται από ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις και όχι από νεοσύστατες.

- Οργανωτική καινοτομία

Αυτό το είδος καινοτομίας αφορά τη βελτίωση της οργάνωσης της επιχείρησης με μεθόδους πιο ευέλικτες και με μικρότερο κόστος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει από την εφαρμογή νέων μεθόδων στην οργάνωση της εργασίας και στις μεθόδους παραγωγής έως τη διαχείριση της γνώσης και τις εξωτερικές σχέσεις της επιχείρησης με μεθόδους που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ξανά στο παρελθόν. Πολύ μεγάλο ρόλο σε αυτού του είδους την καινοτομική δραστηριότητα έχει ο υπεύθυνος που αναλαμβάνει να διαχειριστεί τους πόρους και τα συστήματα υποστήριξης. Είτε πρόκειται για κάποιον μάνατζερ είτε για τον ίδιο τον επιχειρηματία, θα πρέπει να αναλάβει τις παρακάτω λειτουργίες και δραστηριότητες (Cooper, 1994):

- ✓ Να διευκολύνει την διαδικασία καινοτομίας, με την παροχή βοήθειας
 - ✓ Να κατανοήσει και να εκτιμήσει τη στρατηγική που ακολουθείται ώστε να μεταφέρει στο εργατικό δυναμικό και στα ανάλογα τμήματα τις βελτιώσεις και τις μεταβολές που χρειάζονται να γίνουν
 - ✓ Να ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τη δέσμευση στην καινοτομία
 - ✓ Να μην παραμείνει στην καθοδήγηση, αλλά να δημιουργήσει ένα ανοικτό και παρακινητικό περιβάλλον
 - ✓ Να υπάρχει σαφήνεια στόχου και ανάλογες ανταμοιβές στις επιδόσεις των εργαζομένων ώστε να τον επιτύχουν
 - ✓ Να επενδύει στους εργαζόμενους με παροχή γνώσεων και ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη
- Καινοτομία διαδικασίας

Με τον όρο καινοτομία διαδικασίας εννοούμε τις καινοτόμες μεθόδους που χρησιμοποιούμε κατά την διαδικασία της παραγωγής των προϊόντων. Είναι η εφαρμογή μια νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, διανομής κτλ., για τα προϊόντα ή τις προσφερόμενες υπηρεσίες μιας επιχείρησης. Η χρησιμοποίηση και ανάπτυξη νέων μεθόδων παραγωγής έχει τα παρακάτω αποτελέσματα (Κορρές, 2015):

- ✓ προσφέρει ευελιξία και επιτρέπει τη γρήγορη προσαρμογή της επιχείρησης στις μεταβολές της αγοράς.
 - ✓ Μειώνει το κόστος με αποτέλεσμα την δυνατότητα προσφοράς του προϊόντος σε ανταγωνιστική τιμή
 - ✓ Προσαρμόζεται σε κανονισμούς και νέα πρότυπα
 - ✓ Προστατεύει το περιβάλλον
- Καινοτομία μάρκετινγκ

Καινοτομία μάρκετινγκ είναι η εφαρμογή μιας νέας στρατηγικής μάρκετινγκ η οποία δεν έχει χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν από την επιχείρηση και παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από τις μεθόδους που εφαρμόζονται ήδη. Στη διαδικασία αυτή χρησιμοποιείται η τεχνολογία και γίνεται χρήση εξειδικευμένων προγραμμάτων, για την ανάλυση πρωταρχικών δεδομένων ώστε να αναπτυχθεί η νέα βελτιωμένη στρατηγική που θα ακολουθηθεί. Μια επιχείρηση εφαρμόζοντας το μάρκετινγκ καινοτομίας προσπαθεί να

βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της μέσω της εισαγωγής καινοτόμων και βελτιωμένων προϊόντων στην αγορά. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ στο εγχειρίδιο του Όσλο, καινοτομία μάρκετινγκ έχουμε όταν εφαρμόζεται μια νέα μέθοδος, η οποία δημιουργεί μεγάλες αλλαγές σε όλο το μείγμα μάρκετινγκ ενός προϊόντος. Δηλαδή αλλάζει τόσο ο σχεδιασμός και η συσκευασία του, όπως και ο τρόπος τιμολόγησης, προώθησης και τοποθέτησης του στην αγορά. Συγκεκριμένα υπάρχουν οι παρακάτω στρατηγικές μάρκετινγκ καινοτομίας:

✓ Μάρκετινγκ καινοτομίας στο σχεδιασμό προϊόντος

Το μάρκετινγκ καινοτομίας στο σχεδιασμό προϊόντος περιλαμβάνει αλλαγές στο σχεδιασμό ενός προϊόντος ώστε να έχει μεγαλύτερη απήχηση στα υπάρχοντα αλλά και σε νέα τμήματα της αγοράς ή ριζικές αλλαγές στο σχεδιασμό του.

✓ Μάρκετινγκ καινοτομίας στην τιμολόγηση

Το μάρκετινγκ καινοτομίας στη τιμολόγηση αφορά σε αλλαγές του τρόπου τιμολόγησης των προϊόντων μιας επιχείρησης.

✓ Μάρκετινγκ καινοτομίας στην τοποθέτηση του προϊόντος

Η μέθοδος αυτή αφορά κυρίως στην εισαγωγή νέων μεθόδων πωλήσεων αγαθών και υπηρεσιών στους πελάτες.

✓ Μάρκετινγκ καινοτομίας στην προώθηση των προϊόντων

Οι νέες μέθοδοι μάρκετινγκ για την προώθηση των προϊόντων περιλαμβάνουν τη χρήση νέων ιδεών για την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών μιας επιχείρησης.

Καινοτομία με κριτήριο την ένταση και το εύρος

Σύμφωνα με τον Schumpeter (1934) μπορούμε να διακρίνουμε την καινοτομία ως προς το βαθμό της έντασης με τον οποίο αλλάζει τις υπάρχουσες δυνατότητες και δομές μιας επιχείρησης ως ριζική ή βαθμιαία. (Κοκκίνου, 2015).

- Ριζική καινοτομία

Ριζικές θεωρούνται οι καινοτομίες που προκαλούν σημαντικές αλλαγές κυρίως στα τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών. Για να επιτευχθεί ριζική καινοτομία από μία επιχείρηση απαιτείται η απόκτηση νέων γνώσεων.

- Βαθμιαία καινοτομία

Βαθμιαία θεωρείται μια καινοτομία όταν επηρεάζει συνεχώς τη διαδικασία αλλαγής αλλά βαθμιαία και σε ηπιότερο βαθμό. Αφορά κυρίως στη βελτίωση των τεχνικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών των προϊόντων και υπηρεσιών ή διαδικασιών που υπάρχουν ήδη. Είναι το είδος το οποίο επιτρέπει σε οποιαδήποτε επιχείρηση να καινοτομήσει καθώς δεν απαιτεί απαραίτητα μεγάλες ή ριζικές αλλαγές. Μπορεί να αυξήσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με μικρές βελτιώσεις στα προϊόντα, τις υπηρεσίες ή τις διαδικασίες.

Σύμφωνα με το εγχειρίδιο του Όσλο (2000), ανεξάρτητα αν μια καινοτομία είναι ριζική ή βαθμιαία, περιλαμβάνει την παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση νέας τεχνολογικής γνώσης στο οικονομικό περιβάλλον μέσω των:

- I. Επιστημονικών
- II. Τεχνολογικών
- III. Οργανωτικών
- IV. Οικονομικών και
- V. Εμπορικών δραστηριοτήτων

Καινοτομία με βάση την πηγή προέλευσης

Στην κατηγορία αυτή γίνεται διάκριση της καινοτομίας με βάση το εάν αυτή προήλθε μετά από σχετική έρευνα ή όχι. Συγκεκριμένα κατατάσσεται σε δύο κατηγορίες: (εγχειρίδιο του Όσλο, 2000)

- Καινοτομία Έρευνας και Ανάπτυξης

Είναι εκείνο το είδος καινοτομίας, το οποίο υποδεικνύεται από οργανισμούς έρευνας και ανάπτυξης, όπως είναι τα πανεπιστήμια, τα ινστιτούτα ερευνών κλπ., με τα οποία συνεργάζεται και συμβουλευεται η επιχείρηση.

- Καινοτομία χωρίς Έρευνα και Ανάπτυξη

Η επιχείρηση αναπτύσσει καινοτομία χωρίς να έχει προηγηθεί συνεργασία με κάποιον εξειδικευμένο οργανισμό έρευνας και ανάπτυξης, αλλά βασισόμενη στην εμπειρία και τις ικανότητες του προσωπικού της.

Καινοτομία με βάση τη στρατηγική

Η καινοτομία μπορεί να διακριθεί ανάλογα με τη στρατηγική που ακολουθεί η κάθε επιχείρηση στις παρακάτω κατηγορίες: (εγχειρίδιο του Όσλο, 2000)

- Καινοτομία ανοιχτού τύπου

Στην καινοτομία ανοιχτού τύπου η επιχείρηση αναπτύσσει στρατηγικές συνεργασίας με άλλους εταίρους, με σκοπό την ενίσχυση της αποδοτικότητάς της, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσει και αξιοποιεί την τεχνολογία. (Mark Stefik and Barbara Stefik, 2004).

- Καινοτομία κλειστού τύπου

Στην καινοτομία κλειστού τύπου η στρατηγική που αναπτύσσει η επιχείρηση είναι η προσέλκυση ικανών στελεχών με σκοπό να βασίζεται αποκλειστικά στις δικές της δυνάμεις ώστε να αναπτυχθεί και προηγηθεί σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι επιχειρήσεις που ακολουθούν τη στρατηγική κλειστού τύπου είναι αυτές που αποκτούν ηγετική θέση στην αγορά, καθώς διαφυλάσσουν την πνευματική τους ιδιοκτησία. Με την ανοιχτού τύπου στρατηγική δεν μπορεί να αναπτυχθεί μία επαναστατική καινοτομία.

1.6 Πηγές καινοτομίας

Οι πηγές από όπου προέρχεται η καινοτομία μπορεί να είναι τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές. (Καρβούνης, 1991)

➤ Εσωτερικές πηγές καινοτομίας

Οι πηγές αυτές βρίσκονται στην ίδια την επιχείρηση ή στον κλάδο που ανήκει. Πρόκειται για εσωτερικές πηγές πληροφόρησης, οι οποίες αντλούνται από τα επιμέρους τμήματα της επιχείρησης, ή από έρευνες της ίδιας της επιχείρησης. (Καρβούνης, 1991). Οι πηγές αυτές είναι οι παρακάτω:

- Απροσδόκητα συμβάντα

Κάποιο απρόσμενο γεγονός μπορεί να οδηγήσει μια επιχείρηση σε καινοτομία. Υπάρχει μικρό ρίσκο και μικρή προσπάθεια. Ένα εξωτερικό γεγονός, μια αναπάντεχη επιτυχία ή ένα λάθος μπορούν να οδηγήσουν σε καινοτομία

- Δυσαρμονία

είναι η κατάσταση που δημιουργείται ανάμεσα σε πραγματικές και προσδοκώμενες καταστάσεις και προκειμένου να βρεθεί λύση, οδηγούμαστε στην καινοτομία

- Ανάγκες επεξεργασίας

Αφορούν τις λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης μιας εργασίας. Η ανάγκη να ολοκληρωθεί σωστά μια διαδικασία, πολλές φορές καταλήγει στην καινοτομία.

- Αλλαγές στον κλάδο και στην αγορά

Οι αλλαγές στη δομή μιας αγοράς, είναι κάτι πιθανό που μπορεί να συμβεί και να αφορά οποιοδήποτε κλάδο. Η σωστή πρόβλεψη με τη χρήση καινοτόμων ιδεών αποτελεί επιδίωξη κάθε επιχείρησης.

➤ Εξωτερικές πηγές καινοτομίας

Αφορούν αλλαγές έξω από τα πλαίσια της επιχείρησης και του κλάδου.(Καρβούνης, 1991). Οι εξωτερικές πηγές είναι οι παρακάτω:

- Τα δημογραφικά στοιχεία

Το μέγεθος και η σύσταση του πληθυσμού διαμορφώνει την αγορά. Με την παρακολούθηση των δημογραφικών αλλαγών, μπορούν να γίνουν ασφαλείς προβλέψεις για τη δημιουργία νέων καινοτόμων προϊόντων, για την κάλυψη των νέων αναγκών που θα προκύψουν.

- Αλλαγές αντιλήψεων

Με την πάροδο των χρόνων, αλλάζουν οι αντιλήψεις των ατόμων. Κατά συνέπεια πρέπει και οι επιχειρήσεις να καινοτομούν ώστε να βρίσκουν λύσεις που ανταποκρίνονται και καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων.

- Νέες γνώσεις

Η νέα γνώση οδηγεί από μόνη της στην καινοτομία. Αυτό όμως δεν σημαίνει απαραίτητα ότι οδηγεί σε μια επιτυχημένη καινοτομία, αφού χρειάζεται κατάλληλη προετοιμασία και χρόνος ώστε να δοκιμαστεί και να αξιολογηθεί σωστά μια καινοτόμα ιδέα.

1.7 Εμπόδια καινοτομίας

Υπάρχουν δύο ειδών κατηγορίες εμποδίων για την δημιουργία καινοτομίας σε μια επιχείρηση. Τα εσωτερικά, τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη λειτουργία της επιχείρησης και τα εξωτερικά, τα οποία την επηρεάζουν εξίσου, παρόλο που δεν προέρχονται από αυτή (Neely & Hii, 1998).

Τα εσωτερικά εμπόδια περιλαμβάνουν:

- ✓ Τον συντηρητισμό
- ✓ Την έλλειψη διορατικότητας και κινήτρων
- ✓ Τις προβληματικές ιεραρχικές δομές επικοινωνίας
- ✓ Τις άκαμπτες οργανωτικές δομές

Τα εξωτερικά εμπόδια περιλαμβάνουν:

- ✓ Την έλλειψη υποδομών
- ✓ Το προβληματικό νομικό πλαίσιο
- ✓ Την έλλειψη κατάλληλων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης
- ✓ Κοινωνική αδιαφορία

Ένα ακόμα σημαντικό εμπόδιο σύμφωνα με τον Fagerberg (2005), που επηρεάζει την πορεία της επιχείρησης ως προς την καινοτομία, είναι η εξάρτηση από προϋπάρχουσα πορεία. Πολλές επιχειρήσεις προσπαθούν να καινοτομήσουν χωρίς να έχουν υπολογίσει το χρόνο και το κόστος που θα πρέπει να επενδύσουν μέχρι να τελεσφορήσει η προσπάθειά τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να βρεθούν σε μια κατάσταση ομηρίας από την οποία δεν μπορούν να ξεφύγουν και να προχωρήσουν. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν μια επιχείρηση δεν αλληλοεπιδρά με το περιβάλλον, με αποτέλεσμα να αναπτύσσει συγκεκριμένους τύπους δραστηριότητας και να εμποδίζει την ανάπτυξη κάποιων άλλων. Συνεπώς οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο ανοιχτές ώστε να μπορούν να εκμεταλλευτούν όλες τις πιθανές οδούς ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Εισαγωγή

Η περιοχή της Ηπείρου, ήταν μια από τις πιο απομονωμένες και υπανάπτυκτες περιοχές στην Ελλάδα και την Ευρώπη τις προηγούμενες δεκαετίες. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat (2020), το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) στην περιοχή το 2018 αντιπροσώπευε το 2,2% (4,1 δισ. Ευρώ) του εθνικού ΑΕΠ, κατατάσσοντας τη 10η μεταξύ των 13 ελληνικών περιφερειών (Eurostat, 2020).

Οι σημαντικότεροι τομείς υπηρεσιών είναι οι μεταφορές, η χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση, ο τουρισμός, η υγεία, η εκπαίδευση και το εμπόριο. Ένας άλλος δυναμικός τομέας είναι αυτός των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως όσον αφορά την αιολική και την υδροηλεκτρική ενέργεια. Ο μεταποιητικός τομέας χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των παραδοσιακών βιομηχανιών, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ή των πολύ μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων, με περιορισμένο εξαγωγικό προσανατολισμό. Οι πιο δυναμικές βιομηχανίες της περιοχής είναι τα γαλακτοκομικά προϊόντα και άλλες βιομηχανίες τροφίμων που διαθέτουν καθετοποιημένη παραγωγή.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται επίσης από έντονες διαφορές μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών και έχει έλλειμμα όσον αφορά τις υποδομές τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Σε αυτό τον τομέα παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις, οι οποίες περιορίζουν το αναπτυξιακό φάσμα της επιχειρηματικότητας.

Ωστόσο, η εισροή των διαρθρωτικών ταμείων, η ανάπτυξη νέων υποδομών με ορισμένες από αυτές να έχουν ολοκληρωθεί ή να βρίσκονται υπό ανάπτυξη, και το άνοιγμα των συνόρων και των αγορών σε γειτονικές χώρες των Βαλκανίων, δημιούργησαν ένα νέο αναπτυξιακό δυναμικό για την περιοχή. Αυτές οι υποδομές επέτρεψαν στην περιοχή να αρχίσει να εκμεταλλεύεται το εκτεταμένο τουριστικό δυναμικό της, ιδίως όσον αφορά το πλούσιο φυσικό της περιβάλλον, τα παραδοσιακά ορεινά χωριά, και το μεγάλο μήκος των ακτογραμμών της.

2.1 Ανασκόπηση προφίλ επιχειρηματικότητας στην Ήπειρο

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Στατιστικού Μητρώου Επιχειρήσεων του 2017 (ΕΛΣΤΑΤ, 2020) στην Ήπειρο δραστηριοποιούνται συνολικά 45.716 νομικές μονάδες (επιχειρήσεις), με το 42,22% εξ αυτών (19.305) να δραστηριοποιούνται στον τομέα ονόματι «Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία». Ακολουθεί ο τομέας του χονδρικού και λιανικού εμπορίου με 6.411 νομικές μονάδες, ήτοι 14,02%, ο τομέας υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης με 4.703 επιχειρήσεις ή 10,29% και οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες με 3.421 νομικές μονάδες ή 7,48% επί του συνόλου των επιχειρήσεων. Ο Πίνακας 2.1.1 παρουσιάζει συνοπτικά στοιχεία της επιχειρηματικότητας στην περιφέρεια της Ηπείρου

Πίνακας 2.1.1: Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλου εργασιών και απασχολούμενων στην Περιφέρεια Ηπείρου

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2017					
Πίνακας 5: Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενοι ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και Περιφέρεια					
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
	Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	19.305	474.716	19.767
	B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	47	3.281	105
	Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	1.797	1.264.792	8.580
	Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	345	29.317	536
	Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	66	44.157	633
	ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.444	110.478	3.510
	Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	6.411	1.745.524	13.941
	Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΘΗΚΕΥΣΗ	1.894	173.157	3.188
	Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	4.703	210.608	14.712
	Ι	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	294	13.773	502
	Κ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΕΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	319	10.367	489
	Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	101	6.249	244
	Μ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3.421	95.793	4.340
	Ν	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	358	23.051	1.016
	Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	35	6.952	5.328
	Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	731	16.488	10.975
	Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	1.395	49.469	7.467
	Ρ	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	553	21.609	1.357
	Σ	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.126	18.833	1.859
Ω	ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	371	605	243	

*επεξεργασία από συγγραφέα με στοιχεία από ΕΛΣΤΑΤ (2020).

Ο κύκλος εργασιών των 45.716 νομικών μονάδων που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στην Ήπειρο ανέρχεται σε περίπου 4,3 δις ευρώ. Αν και ο τομέας της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων, όπως προαναφέρθηκε, εντούτοις ο κύκλος εργασιών του εν λόγω τομέα είναι 474.716.000 ευρώ, και υπολείπεται κατά πολύ εν συγκρίσει με άλλους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών συγκεντρώνει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο με περίπου 1,7 δις ευρώ ή 40,4% και ακολουθεί η μεταποίηση με περίπου 1,2 δις ευρώ ή 29,28% (Βλέπε Πίνακας 1.2.1).

Ο τομέας που απασχολεί το περισσότερο εργατικό δυναμικό είναι αυτός της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας στον οποίο απασχολούνται 19.767 εργαζόμενοι, ήτοι 20,01%. Ακολουθεί ο τομέας καταλυμάτων και εστίασης με 14.712 απασχολούμενους (14,89%) και ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας που αφορά το χονδρικό και λιανικό εμπόριο με 13.941 άτομα ή 14,11%.

2.2 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) είναι τα κύρια εργαλεία που διαθέτουν οι περιφερειακές αρχές προκειμένου να εφαρμόσουν όχι μόνο τη στρατηγική RDTI (Research, Technological Development and Innovation/ Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία), αλλά και τη συνολική αναπτυξιακή τους στρατηγική.

Κατά συνέπεια, το ΠΕΠ της Ηπείρου 2014-2020 παρέχει μια διεξοδική εικόνα του πλαισίου πολιτικής RDTI για την περιοχή. Αναλυτικότερα, το Πρόγραμμα στοχεύει να συμβάλει στην υλοποίηση του οράματος της περιοχής για να καταστήσει την Ήπειρο έναν τόπο που αξίζει να ζεις, ανταγωνιστικό και εξωστρεφές. Ενισχύοντας τις επενδύσεις σε περιοχές όπου η περιοχή έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αντιμετωπίζοντας την ανεργία, προωθώντας την κοινωνική ένταξη και ίσες ευκαιρίες, συμβάλλει επίσης στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του εν λόγω Επιχειρησιακού Προγράμματος ανέρχεται σε 337.076.281 €. Από αυτά τα 284.497.887 € του συνολικού προϋπολογισμού συγχρηματοδοτούνται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού

Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και 52.578.394 € συγχρηματοδοτούνται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ). Η υποστήριξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος θα συμβάλει ουσιαστικά στην προώθηση των ακόλουθων βασικών Ευρωπαϊκών και Εθνικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων (European Commission,):

- Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με την προώθηση της καινοτομίας και των Τεχνολογιών της Πληροφορίας (ΕΤΠΑ - 13,43% της κατανομής της ΕΕ)

Βασικός σκοπός σε αυτό τον άξονα είναι η αύξηση του ερευνητικού δυναμικού και ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, προώθηση της καινοτομίας και του κύκλου εργασιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ιδίως στους δυναμικούς τομείς της περιοχής, ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για επιχειρήσεις και πολίτες.

- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη (ΕΤΠΑ - 40,16% της κατανομής της ΕΕ)

Η δράση αυτή στοχεύει στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια / ιδιωτικά κτίρια, στη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των αστικών κέντρων, σε επενδύσεις στον τομέα των υδάτων και των λυμάτων και στην προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Βελτίωση των υποδομών μεταφορών» (ΕΤΠΑ - 22,82% της κατανομής της ΕΕ)

Περιλαμβάνει και αφορά επενδύσεις σε οδικά δίκτυα για την βελτίωση του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών και ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας κυρίως μέσω δευτερογενών και τριτογενών συνδέσεων με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (Trans-European Transport Network/ TEN-T) (TEN-T).

- Ενίσχυση των εκπαιδευτικών, υγειονομικών και κοινωνικών υποδομών (ΕΤΠΑ - 8,88% της κατανομής της ΕΕ)

Η εν λόγω δράση αφορά την βελτίωση της πρόσβασης και της χρήσης των υγειονομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών υποδομών.

- Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής φροντίδας (ΕΚΤ - 12,87% της κατανομής της ΕΕ).

Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της υγείας των μειονεκτούντων ατόμων, μείωση της διαρροής εγκεφάλων, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

- Τεχνική βοήθεια (1,6% του ΕΤΠΑ και 0,6% του ΕΚΤ των κονδυλίων της ΕΕ αντίστοιχα)

Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας στοχεύει στην ανάπτυξη δράσεων για παροχή τεχνικής βοήθειας.

Ο αναμενόμενος αντίκτυπος της εφαρμογής του προγράμματος «Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020» συνοψίζεται ως κάτωθι :

- Υποστήριξη περισσότερων από 270 Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Αύξηση των ιδιωτικών δαπανών για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία κατά 20% ·
- Δημιουργία τουλάχιστον 260 ισοδύναμων θέσεων πλήρους απασχόλησης
- Βελτιωμένη παροχή νερού σε επιπλέον 14.000 άτομα και επεξεργασία λυμάτων σε επιπλέον 30.000 άτομα.
- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Green House Gas/GHG) κατά 5.270 τόνους CO² ετησίως.
- Μέτρα ενεργού ένταξης στις αγορές εργασίας για περισσότερα από 4.000 άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου έλαβε έγκριση στις 18 Δεκεμβρίου 2014. Μέχρι σήμερα έχει τροποποιηθεί δύο φορές μία στις 6 Δεκεμβρίου 2017 και μία στις 11 Δεκεμβρίου 2018 (Ε.Υ.Δ. Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου,).

Αναφορικά με το νέο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2021-2027, ο σχεδιασμός της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027 βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Το νέο Εταιρικό Σύμφωνο για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021-2027) είναι σε στάδιο διαμόρφωσης, ενώ ξεκινά η επόμενη φάση του σχεδιασμού της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 που περιλαμβάνει την ετοιμασία των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

2.3 Οικονομικά αποτελέσματα Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου 2014-2020

Το ANAΠTYΞH.gov.gr είναι ο επίσημος διαδικτυακός τόπος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που παρέχει αναλυτική πληροφόρηση για την πορεία υλοποίησης των έργων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013) και του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2014-2020). Υπεύθυνες για το πρόγραμμα είναι οι Διαχειριστικές Αρχές της περιφέρειας, οι οποίες παρακολουθούν και υλοποιούν τα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Σύμφωνα με την διαδικτυακή πύλη Ανάπτυξη.gov.gr του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, βάσει στοιχείων που ανανεώνονται καθημερινά στην Περιφέρεια Ηπείρου μέχρι σήμερα έχουν λάβει χώρα 2536 δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Συγκεκριμένα στην περιφερειακή ενότητα Άρτας έχουν πραγματοποιηθεί 367 δράσεις, στη Θεσπρωτία 309, στην περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων 1382, και στην Πρέβεζα 478.

Αναφορικά με τα επιμέρους οικονομικά στοιχεία οι δράσεις που αφορούν ενισχύσεις της επιχειρηματικότητας, ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός για την Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται σε 157.388.250 €. Το ύψος των συμβάσεων είναι 153.729.046 €, ενώ μέχρι σήμερα το ύψος των πληρωμών ανέρχεται σε 48.472.061 €.

Τα επιμέρους στοιχεία για την κάθε περιφερειακή ενότητα παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.3.1:

Πίνακας 2.3.1: Οικονομικά αποτελέσματα ενισχύσεων επιχειρηματικότητας ΕΣΠΑ 2014-2020

Περιφερειακή Ενότητα	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Άρτα	16.600.954 €	15.902.030 €	5.118.418 €
Θεσπρωτία	27.588.898 €	27.379.054 €	10.486.998 €
Ιωάννινα	68.908.844 €	66.359.828 €	18.857.400 €
Πρέβεζα	44.289.554 €	44.088.134 €	14.009.245 €

Από τον πίνακα 2.3.1 διαφαίνεται ότι η Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων έχει λάβει τα μεγαλύτερα ποσά για δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Η Πρέβεζα ακολουθεί στον διαμοιρασμό της πίτας έχοντας μάλιστα απορροφήσει αρκετά μεγαλύτερα κονδύλια σε σχέση με τις περιφερειακές ενότητες Άρτας και Θεσπρωτίας.

Ο πίνακας 2.3.2 αναφέρει τα οικονομικά μεγέθη των δράσεων ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την Περιφέρεια Ηπείρου. Οι δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας εντάχθηκαν στα εξής τέσσερα επιμέρους επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020:

- Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση
- Ήπειρος και
- Αλιεία και Θάλασσα.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εστιάζει στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας από το ΕΣΠΑ 2014-2020 με τίτλο «Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία» απέσπασε την μερίδα του λέοντος αναφορικά με τις δράσεις που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα. Αυτό είναι φυσιολογικό καθώς το εν λόγω πρόγραμμα σχεδιάστηκε και εκπονήθηκε με γνώμονα και εστίαση την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Πίνακας 2.3.2: Οικονομικά μεγέθη δράσεων ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ανά επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην Περιφέρεια Ηπείρου

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
<i>Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία</i>	114.503.289 €	114.304.729 €	36.193.442 €
<i>Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση</i>	2.242.180 €	2.242.180 €	881.113 €
<i>Ήπειρος</i>	27.988.056 €	24.527.412 €	3.874.493 €
<i>Αλιεία και Θάλασσα</i>	14.866.467 €	14.866.467 €	9.633.153 €

2.4 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Αναφορικά με τις εκφάνσεις της καινοτομίας η Ήπειρος, βάσει των περιφερειακών δεικτών καινοτομίας, διαθέτει ένα επίπεδο που χαρακτηρίζεται ως «μέτριο/moderate» (European Commission, 2019). Η περιοχή του Ηπείρου κατατάσσεται λοιπόν ως «Moderate Innovator», με την απόδοση της καινοτομίας να αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου (12,5%). Ο Περιφερειακός Δείκτης Καινοτομίας του 2019 παρέχει επίσης μια ανάλυση της απόδοσης της περιφέρειας της Ηπείρου σε κάθε δείκτη καινοτομίας, επιτρέποντας τον προσδιορισμό των σχετικών πλεονεκτημάτων και αδυναμιών της περιοχής σε σύγκριση με την Ελλάδα και την ΕΕ.

Έτσι, η περιοχή έχει τις καλύτερες επιδόσεις της στους ακόλουθους δείκτες:

- Δαπάνες E & A του δημόσιου τομέα (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,712, 139 σε σχέση με την Ελλάδα και 125 σε σχέση με την ΕΕ) ·
- Διεθνείς επιστημονικές συνεκδόσεις (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,707, 150 σε σχέση με την Ελλάδα και 123 σε σχέση με την ΕΕ) ·
- Καινοτόμες συνεργαζόμενες ΜΜΕ (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,563).
- Δαπάνες καινοτομίας (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,561) ·
- Καινοτομίες προϊόντων / διεργασιών (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,516).
- Μάρκετινγκ και οργανωτικές καινοτομίες (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,515) ·
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις που καινοτομούν εσωτερικά (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,504).
- Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,499, 95 σε σχέση με την Ελλάδα και 109 σε σχέση με την ΕΕ)
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,458, 109 σε σχέση με την Ελλάδα και 85 σε σχέση με την ΕΕ).

Αντίθετα, οι χειρότερες επιδόσεις της Ηπείρου σε σχέση με την Ελλάδα και την ΕΕ ήταν στους δείκτες που ακολουθούν:

- Πωλήσεις καινοτομιών από νέες στην αγορά εταιρίες (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,269).
- Εφαρμογές εμπορικών σημάτων (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,144, 48 σε σχέση με την Ελλάδα και 32 σε σχέση με την ΕΕ) ·
- Επιχειρησιακός τομέας δαπανών (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,143, 46 σε σχέση με την Ελλάδα και 24 σε σχέση με την ΕΕ) ·

- Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,047, 41 σε σχέση με την Ελλάδα και 11 σε σχέση με την ΕΕ) · και
- Δια βίου μάθηση (κανονικοποιημένη βαθμολογία 0,039, 33 σε σχέση με την Ελλάδα και 13 σε σχέση με την ΕΕ).

Συμπερασματικά, αν και η απόδοση της καινοτομίας έχει βελτιωθεί κατά τη διάρκεια του 2019, η Ήπειρος εξακολουθεί να στερείται των πόρων, των δικτύων και των μέτρων που απαιτούνται για την αναβάθμισή.

2.5 Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας Ηπείρου

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας Ηπείρου ιδρύθηκε με απόφαση του Περιφερειάρχη Ηπείρου το 2013, και εδρεύει στην Άρτα. Το Συμβούλιο ενεργεί ως συμβουλευτικό όργανο, υποστηρίζοντας την Περιφέρεια Ηπείρου στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, αναλύοντας θέματα που σχετίζονται με την προώθηση της καινοτομίας και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας, προτείνοντας δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν από οργανισμούς ή συνεργασίες (Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας Ηπείρου).

Ενδεικτικοί στόχοι του Συμβουλίου είναι:

- συμβολή στην εκπόνηση περιφερειακής στρατηγικής για την έρευνα και την καινοτομία,
- δημιουργία δικτύου συνεργασίας με τη συμμετοχή ιδρυμάτων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας,
- ενίσχυση της εξωστρέφειας της Περιφέρειας.

2.6 Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου

Το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου ιδρύθηκε το 1999, ως τεχνοβλαστός του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και της Περιφέρειας Ηπείρου. Αποστολή του είναι να αποτελέσει τη βασική οντότητα για την υποστήριξη της εισαγωγής νέων και καινοτόμων τεχνολογιών τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα (Ε.ΤΕ.Π.Η.).

Ο κύριος ρόλος του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου της Ηπείρου είναι η διάδοση της τεχνογνωσίας που παράγεται στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στα ερευνητικά κέντρα / ινστιτούτα, με στόχο τη δημιουργία ενός νέου αναπτυξιακού πόλου στην Ήπειρο.

Το Πάρκο στοχεύει επίσης να λειτουργήσει ως «θερμοκοιτίδα» νέων επιχειρήσεων και για τους τέσσερις νομούς της Ηπείρου, όπου μικρές αλλά δυναμικά αναδυόμενες επιχειρήσεις σκοπεύουν να προωθήσουν την καινοτομία συνεργαζόμενες πάντα με τα ερευνητικά ιδρύματα ώστε να αναπτύξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

Το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο της Ηπείρου ως οργανισμός διάδοσης τεχνογνωσίας συμβάλλει στην ωριμότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας με σκοπό την προώθηση νέων προϊόντων, στη δημιουργία θετικού κλίματος για την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, στην πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου σε θέματα τεχνολογίας και αγοράς και την υποστήριξη των υφιστάμενων επιχειρήσεων στην περιφέρεια της Ηπείρου.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι δραστηριότητες του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου της Ηπείρου μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις βασικές κατηγορίες:

- Δραστηριότητες δικτύωσης;
- Δραστηριότητες θερμοκοιτίδας / Υποστήριξη νέων επιχειρήσεων
- Εκδηλώσεις και
- Εργαστήρια (δραστηριότητες έρευνας και πιστοποίησης).

2.7 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων στην Ήπειρο

Η θερμοκοιτίδα εντείνει και συστηματοποιεί τη δημιουργική διαδικασία επιτυχημένων επιχειρηματικών σχημάτων χορηγώντας τους διευρυμένη και άρτια υποστήριξη που εμπεριέχει χώρο για την ανάπτυξή τους, υπηρεσίες και υποδομή επιχειρησιακής στήριξης, διαμορφώνει συνθήκες για συνάθροιση (clustering) και δικτύωση (Scillitoe & Chakrabarti, 2010). Υπό μια άλλη προσέγγιση η θερμοκοιτίδα επιχειρήσεων αφορά έναν οργανισμό ο οποίος, δια μέσω μιας συνεχούς και αδιάλειπτης παρεμβατικής διαδικασίας από την οποία τεκμαίρεται αξία, δίνει την δυνατότητα μέσω υποστηρικτικών και ελεγκτικών μηχανισμών σε start-up επιχειρήσεις να ενισχύσουν την αναπτυξιακή τους διεργασία και να μειώσουν το κόστος (Hackett & Dilts, 2004).

Την τρέχουσα χρονική περίοδο, στη Θερμοκοιτίδα του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου Ηπείρου φιλοξενούνται 22 εταιρίες και 2 δομές στήριξης. Οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις έχουν αρκετά πλεονεκτήματα (Ε.ΤΕ.Π.Η). Κάποια από αυτά είναι η δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο καθώς και σε ασύρματο δίκτυο στις αίθουσες συνεδριάσεων και το αμφιθέατρο. Υπάρχει συνεχής ενημέρωση για δραστηριότητες σχετικές με τον κλάδο

κάθε επιχείρησης και δικτύωση με άλλες εταιρείες που βρίσκονται εγκατεστημένες σε Τεχνολογικά Πάρκα και θερμοκοιτίδες, για την ανεύρεση συνεργατών. Παραχωρούνται δωρεάν αίθουσες και εποπτικά μέσα για την πραγματοποίηση συνεδριάσεων και πρόσβαση σε προνομιακές τιμές σε αρκετές επιπλέον υπηρεσίες. Τέλος υπάρχει δωρεάν προβολή και προώθηση των φιλοξενούμενων μέσα από όλα τα δίκτυα του Ε.ΤΕ.Π.Η.

2.8 Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Κέντρο (Π.Ε.Κ.) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εποπτεύεται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου και λειτουργεί. Είναι μη κερδοσκοπικό Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και έχει ιδρυθεί βάσει του άρθρου 7 του νόμου 4559, όπως δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 142/Α'/03-08-2018.

Κύριος στόχος του Π.Ε.Κ. είναι η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των έργων του ώστε να υπάρχει όφελος για την κοινωνία. Επίσης μέσα από αυτό να εξειδικευτούν νέοι επιστήμονες ώστε να υπάρχει υψηλή παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις με τις οποίες θα συνεργαστούν. Ένας άλλος πολύ σημαντικός σκοπός για τον οποίο δημιουργήθηκε είναι η παροχή υπηρεσιών σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και η μεσολάβηση ανάμεσα σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, για την ανάπτυξη ερευνητικών μονάδων στις επιχειρήσεις.

Βάσει του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του (ΦΕΚ 590/Β'/26-02-2019) ως αντικείμενο του Π.Ε.Κ. προσδιορίζεται η διενέργεια βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στους εξής τομείς:

- βιοεπιστημών

Για τον τομέα αυτό δημιουργήθηκε το ερευνητικό Ινστιτούτο Βιοεπιστημών (Ι.ΒΕ.) το οποίο εξειδικεύεται σε θέματα λειτουργικής γονιδιωματικής, βιολογίας της ανάπτυξης, καθώς και έρευνας σχετικής με τη διάγνωση ή τη θεραπεία ανθρώπινων νόσων.

- περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης

Συγκεκριμένα μέσα από τη δημιουργία του Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ι.Π.Α.Α.), εξειδικεύεται στην εφαρμογή μοντέλων ανάπτυξης βασισμένων

στην αειφορία με έμφαση στην προστασία των υδατικών και εδαφικών πόρων και στα χαρακτηριστικά της αγροδιατροφής και των τροφίμων.

- επιστήμης υλικών και υπολογισμών
Το Ινστιτούτο Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών και Υπολογισμών (Ι.Ε.Μ.Υ.Υ.), εξειδικεύεται στο σχεδιασμό και ανάπτυξη προηγμένων υλικών.

- οικονομικής ανάλυσης και αλληλέγγυας οικονομίας

Με τη δημιουργία του Ινστιτούτου Οικονομικής Ανάλυσης και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Ι.Ο.Α.Α.Ο.), με εξειδίκευση στην ανάλυση οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων, με σκοπό την προώθηση εναλλακτικών μορφών ανάπτυξης με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον

- νεοελληνικών σπουδών, ελληνικής γραμματείας, ιστορίας, τεχνών, γλωσσολογίας, ψυχολογίας, παιδαγωγικών, λαογραφίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας, αρχαιολογίας, φιλοσοφίας και ιστορίας των επιστημών.

Για την εξειδίκευση στους τομείς αυτούς δημιουργήθηκε το Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών (Ι.Α.Κ.)

- ψηφιακής καινοτομίας

Το αντίστοιχο Ινστιτούτο Ψηφιακής Καινοτομίας (Ι.ΨΗ.Κ.), δημιουργήθηκε με σκοπό την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και για τον ευρύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό που υφίσταται η σύγχρονη κοινωνία στις περισσότερες δραστηριότητες της, όπως οικονομία, πολιτισμός, βιομηχανία και επιστήμες.

2.9 Κεντρικό ερώτημα της έρευνας

Αφού περιγράψαμε και αναλύσαμε την κατάσταση της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στην Ήπειρο και μετά από ενδελεχή μελέτη δημιουργήθηκε το εξής κεντρικό ερώτημα: "Ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν και ποιες παρεμβάσεις ώστε να δημιουργηθεί μια ευνοϊκότερη προοπτική στην επιχειρηματικότητα και καινοτομία στην Ήπειρο;"

Για να ανταποκριθούμε σ' αυτό το κεντρικό ερώτημα, από το οποίο προκύπτουν πολλά επιμέρους ερωτήματα, τα οποία περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο που δημιουργήσαμε, ακολουθήσαμε την μεθοδολογία που ακολουθεί.

2.10 Μεθοδολογία έρευνας

Η μέθοδος έρευνας που χρησιμοποιείται στην παρούσα έρευνα είναι η περιγραφική. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με τη μέθοδο της ποσοτικής έρευνας καθώς αναζητούνταν συγκεκριμένα στοιχεία. Μέσω των ποσοτικών δεδομένων πραγματοποιούνται στατιστικές αναλύσεις οι οποίες οδηγούν στην εξαγωγή αξιόπιστων αποτελεσμάτων μέσω ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος. Η ποσοτική μέθοδος κάνει χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου με ερωτήσεις που τίθενται ώστε να εξαχθούν συγκεκριμένες πληροφορίες. Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας έγινε χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου. Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε από τις 20 Δεκεμβρίου του 2020 έως τις 20 Φεβρουαρίου του 2021. Ο τρόπος επίδοσης των ερωτηματολογίων έγινε τόσο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όσο και μέσω προσωπικής επίδοσης. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας δεν προέκυψε κάποιο πρόβλημα καθώς δόθηκε μεγάλο χρονικό περιθώριο στους ερωτώμενους να απαντήσουν και να επιστρέψουν τα ερωτηματολόγια είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

2.11 Ερευνητικό εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας είναι το δομημένο ερωτηματολόγιο. Αποτελείται από είκοσι μία (21) ερωτήσεις κλειστού τύπου που βαθμολογούνται με την πέντε βαθμίδων κλίμακα Likert. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία μέρη.

Το πρώτο μέρος αποτελείται από τις ερωτήσεις 1 έως 5 και περιλαμβάνει τις απόψεις των επιχειρηματιών για την επιχειρηματικότητα και συγκεκριμένα τους παράγοντες που εμποδίζουν και ευνοούν την ανάπτυξή της, τις ενέργειες για τη βελτίωση της

ανταγωνιστικής τους θέσης, τους λόγους που ανέλαβαν την επιχείρηση και την αξιολόγηση της απόδοσής της.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από τις ερωτήσεις 6 έως 10 και περιλαμβάνει τις απόψεις των επιχειρηματιών για την καινοτομία και συγκεκριμένα για τους παράγοντες που δυσχεραίνουν και ευνοούν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων, τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την καινοτομία, τις πηγές πληροφόρησής τους και την επίτευξη της καινοτομίας από την επιχείρηση.

Το τρίτο μέρος αποτελείται από τις ερωτήσεις 11 έως 21 και περιλαμβάνει τα δημογραφικά στοιχεία της επιχείρησης όπως τον αριθμό απασχολούμενων, τη νομική της μορφή, τον κλάδο δραστηριότητας, το φύλλο την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο του επιχειρηματία, τη χρήση νέων τεχνολογιών, τις πωλήσεις στο εξωτερικό, τα συστήματα ποιότητας και τη συμμετοχή σε επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα.

2.12 Δείγμα

Το δείγμα αποτελούν 100 επιχειρηματίες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια της Ηπείρου, που αποτελείται από τους νομούς Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας. Η μέθοδος δειγματοληψίας που επιλέχθηκε για την παρούσα εργασία ήταν η τυχαία.

2.13 Διαδικασία ανάλυσης Δεδομένων

Μετά τη συλλογή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, έγινε εισαγωγή των δεδομένων σε βιβλίο εργασίας του Microsoft Excel, και στην συνέχεια επεξεργάστηκαν και εξήχθησαν τα αποτελέσματα σε πίνακες και διαγράμματα.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα σύνολα των απαντήσεων που αντιστοιχούν που στους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή της Ηπείρου.

Πίνακας 3.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

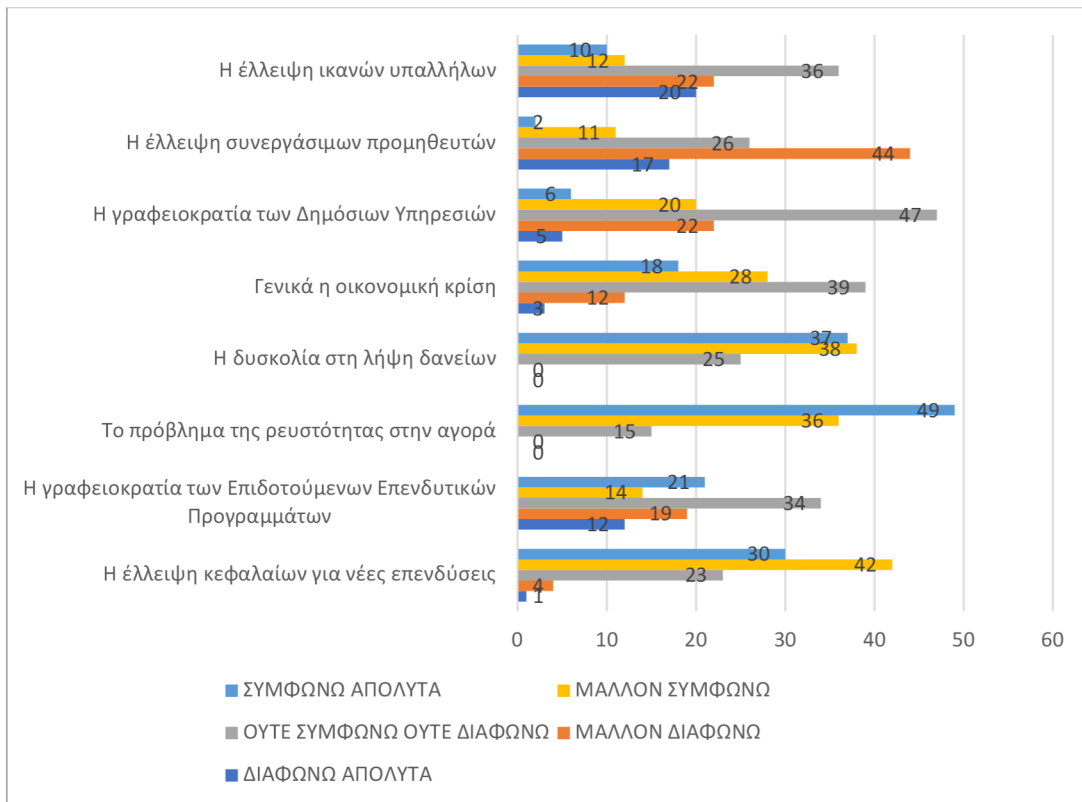
	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις	1	4	23	42	30
Η γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων	12	19	34	14	21
Το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά	0	0	15	36	49
Η δυσκολία στη λήψη δανείων	0	0	25	38	37
Γενικά η οικονομική κρίση	3	12	39	28	18
Η γραφειοκρατία των Δημόσιων Υπηρεσιών	5	22	47	20	6
Η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών	17	44	26	11	2
Η έλλειψη ικανών υπαλλήλων	20	22	36	12	10

Ο κυριότερος παράγοντας που εμποδίζει την επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τους επιχειρηματίες, είναι το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά. Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις και η δυσκολία στη λήψη δανείων θεωρείται επίσης ως ένας σημαντικός παράγοντας. Η γραφειοκρατία των δημοσίων υπηρεσιών και των επιδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων φαίνεται ότι δεν αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για τους επιχειρηματίες καθώς από τις απαντήσεις τους προκύπτει μία ουδέτερη στάση, άρα είναι κάτι που μπορεί να ξεπεραστεί σχετικά εύκολα. Από την άλλη μόνο το ένα τρίτο θεωρεί ότι η έλλειψη ικανών υπαλλήλων αποτελεί εμπόδιο στην ανάπτυξη της

δραστηριότητάς τους, ενώ πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρεί ότι η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών δεν αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα.

Η επιχειρηματικότητα βασίζεται στην ύπαρξη κεφαλαίων κίνησης και στην ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως επιχειρηματικά δάνεια και επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα, ώστε να γίνουν επενδύσεις και να αναπτυχθεί. Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου και η ευκολότερη χρηματοδότηση από τα τραπεζικά ιδρύματα θα βοηθούσε πολύ στην απόκτηση κεφαλαίων από τις επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 3.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα σύνολα των απαντήσεων που αντιστοιχούν στους παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην περιοχή της Ηπείρου .

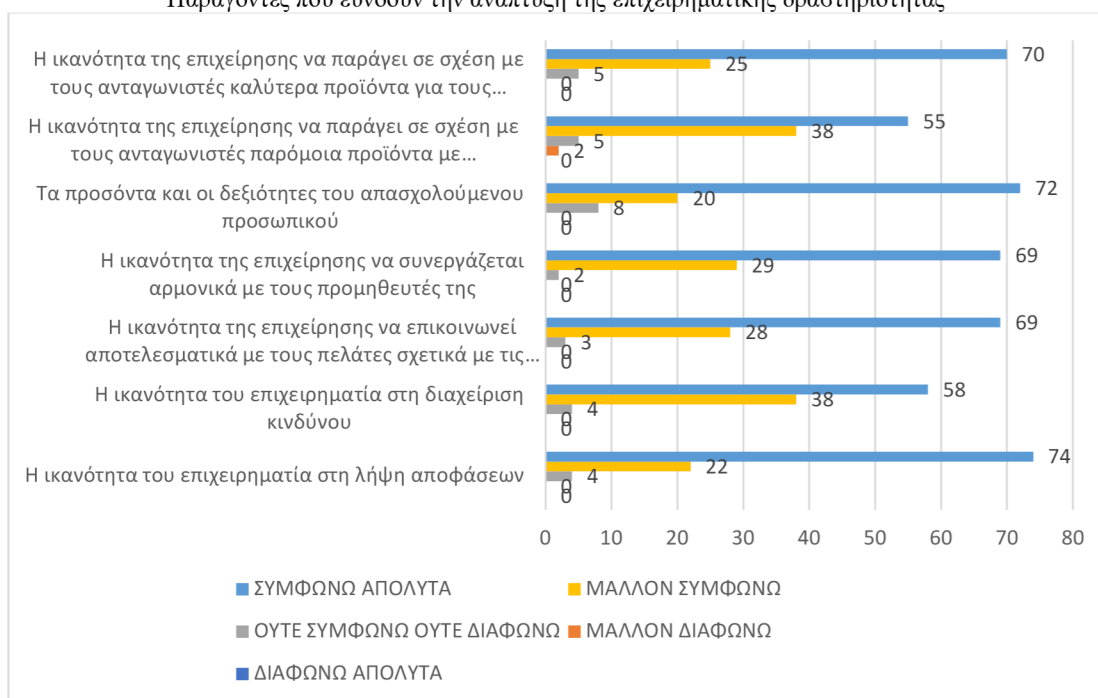
Πίνακας 3.2 Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων	0	0	4	22	74
Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου	0	0	4	38	58
Η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους	0	0	3	28	69
Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της	0	0	2	29	69
Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού	0	0	8	20	72
Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος	0	2	5	38	55
Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες	0	0	5	25	70

Με μια πρώτη ματιά βλέπουμε ότι οι ερωτηθέντες θεωρούν εξίσου σημαντικούς όλους τους παράγοντες που αναφέρθηκαν στην ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Ως κυριότερους θεωρούν την ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων και την ικανότητά του στη διαχείριση κινδύνου. Επίσης η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά

με τους προμηθευτές της και να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους, καθώς και η ικανότητα να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της. Ακολουθούν η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες και τα προσόντα και οι δεξιότητες που διαθέτει το απασχολούμενο προσωπικό. Τελευταία στις απαντήσεις, αλλά εξίσου σημαντική θεωρείται η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος.

Διάγραμμα 3.2
Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα σύνολα των απαντήσεων που αντιστοιχούν στις ενέργειες των επιχειρήσεων της περιοχής της Ηπείρου ώστε να βελτιώσουν την θέση τους απέναντι στον ανταγωνισμό.

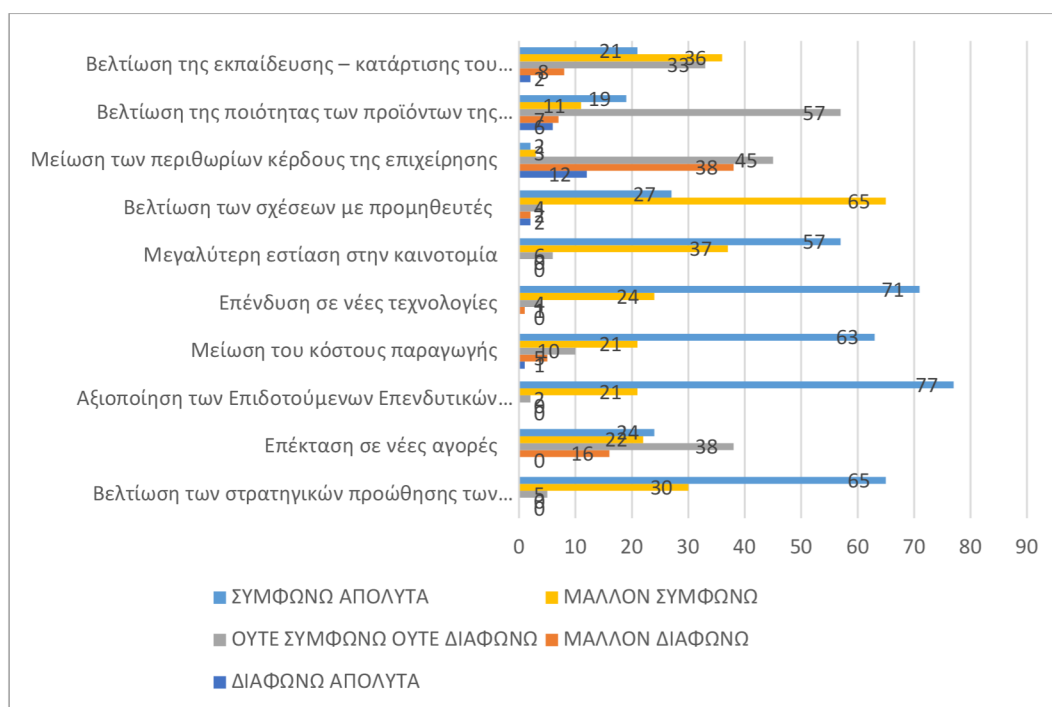
Πίνακας 3.3 Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες	0	0	5	30	65
Επέκταση σε νέες αγορές	0	16	38	22	24
Αξιοποίηση των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων	0	0	2	21	77
Μείωση του κόστους παραγωγής	1	5	10	21	63
Επένδυση σε νέες τεχνολογίες	0	1	4	24	71
Μεγαλύτερη εστίαση στην καινοτομία	0	0	6	37	57
Βελτίωση των σχέσεων με προμηθευτές	2	2	4	65	27
Μείωση των περιθωρίων κέρδους της επιχείρησης	12	38	45	3	2
Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της επιχείρησης	6	7	57	11	19
Βελτίωση της εκπαίδευσης – κατάρτισης του προσωπικού	2	8	33	36	21

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των επιχειρηματιών, το σημαντικότερο εργαλείο για την βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης, αποτελεί η αξιοποίηση των επιδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων. Εξίσου σημαντικοί, σε ποσοστό 95% θεωρούνται η βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες, καθώς και οι επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και η μεγαλύτερη εστίαση στην καινοτομία. Το 92% των επιχειρηματιών θεωρεί ότι η βελτίωση των σχέσεων με τους προμηθευτές και 84% ότι η μείωση του κόστους παραγωγής είναι κάτι που βοηθά εξίσου στην βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης. Περίπου οι μισοί απάντησαν ότι η βελτίωση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού, καθώς και η επέκταση σε νέες αγορές θα βοηθούσαν. Αντίθετα δεν είναι πεπεισμένοι ότι η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων τους καθώς και η μείωση των περιθωρίων κέρδους, θα βοηθήσουν την επιχείρησή τους.

Θα πρέπει να γίνεται σωστή ενημέρωση από τους αρμόδιους φορείς ώστε οι επιχειρήσεις να αντιληφθούν την αξία του κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού και να εκμεταλλευτούν τα προγράμματα επιμόρφωσης που προσφέρονται, ώστε να αποκτήσουν ένα σημαντικό εργαλείο απέναντι στον ανταγωνισμό. Άλλωστε η επένδυση σε νέες τεχνολογίες θα πρέπει να συνοδεύεται από το κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό για να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Διάγραμμα 3.3 Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης

Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

Στον πίνακα που ακολουθεί, εμφανίζονται οι απαντήσεις που αντιστοιχούν στους λόγους για τους οποίους οι επιχειρηματίες της Ηπείρου, έχουν αναλάβει την επιχειρηματική δραστηριότητα

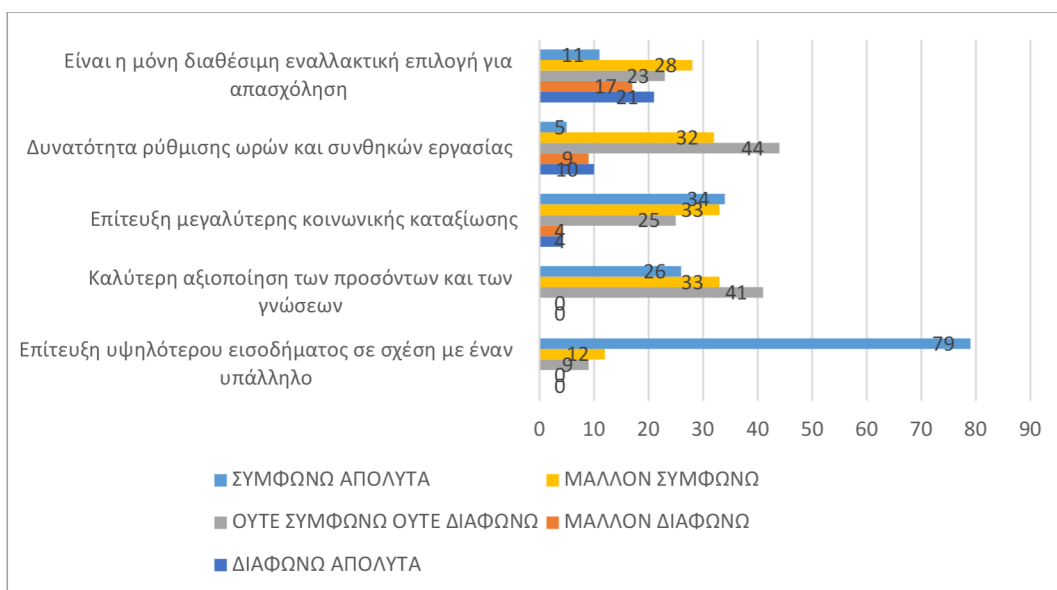
Πίνακας 3.4 Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο	0	0	9	12	79
Καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεων	0	0	41	33	26
Επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής καταξίωσης	4	4	25	33	34
Δυνατότητα ρύθμισης ωρών και συνθηκών εργασίας	10	9	44	32	5
Είναι η μόνη διαθέσιμη εναλλακτική επιλογή για απασχόληση	21	17	23	28	11

Οι περισσότεροι, συγκεκριμένα το 91%, απάντησαν ότι ο λόγος για τον οποίο ανέλαβαν την επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο. Ακολουθούν σε ποσοστό 67% και 59% αντίστοιχα η επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής καταξίωσης και η καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεών τους. Χαμηλότερα ποσοστά 39% και 37% παράγοντες πως αποτελεί την μόνη διαθέσιμη εναλλακτική επιλογή για απασχόληση και η δυνατότητα ρύθμισης των ωρών και συνθηκών εργασίας.

Βλέπουμε ότι η ενασχόληση με την επιχειρηματική δραστηριότητα δεν αποτελεί λύση ανάγκης, αλλά επιθυμία για αξιοποίηση των ικανοτήτων και των γνώσεων των ατόμων ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερο εισόδημα και καλύτερη κοινωνική θέση.

Διάγραμμα 3.4 Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησής σας

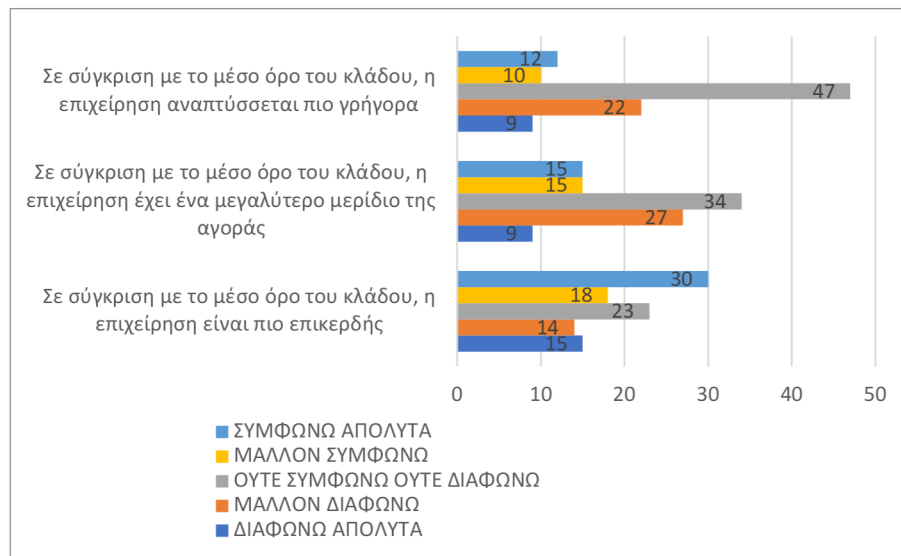
Στον πίνακα που ακολουθεί, εμφανίζονται οι απαντήσεις που αντιστοιχούν στην αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων στην περιοχή της Ηπείρου.

Πίνακας 3.5: Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση είναι πιο επικερδής	15	14	23	18	30
Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση έχει ένα μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς	9	27	34	15	15
Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση αναπτύσσεται πιο γρήγορα	9	22	47	10	12

Οι επιχειρηματίες της Ηπείρου θεωρούν ότι οι επιχειρήσεις τους κατά 48% είναι πιο επικερδής από το μέσο όρο του κλάδου τους, το 23% από αυτούς πιστεύει ότι βρίσκεται στο μέσο όρο και το 29% πιο κάτω. Το 30% θεωρεί ότι η επιχείρησή του έχει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από το μέσο όρο, το 34% ότι βρίσκεται στο μέσο όρο και το 36% ότι η επιχείρησή του βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της αγοράς. Όσον αφορά την ανάπτυξη της επιχείρησης σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, το 22% των επιχειρηματιών απάντησε ότι αναπτύσσεται γρηγορότερα από το μέσο όρο, το 47% ότι αναπτύσσεται σύμφωνα με το μέσο όρο του κλάδου και το 31% με ρυθμό μικρότερο του μέσου όρου.

Διάγραμμα 3.5: Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

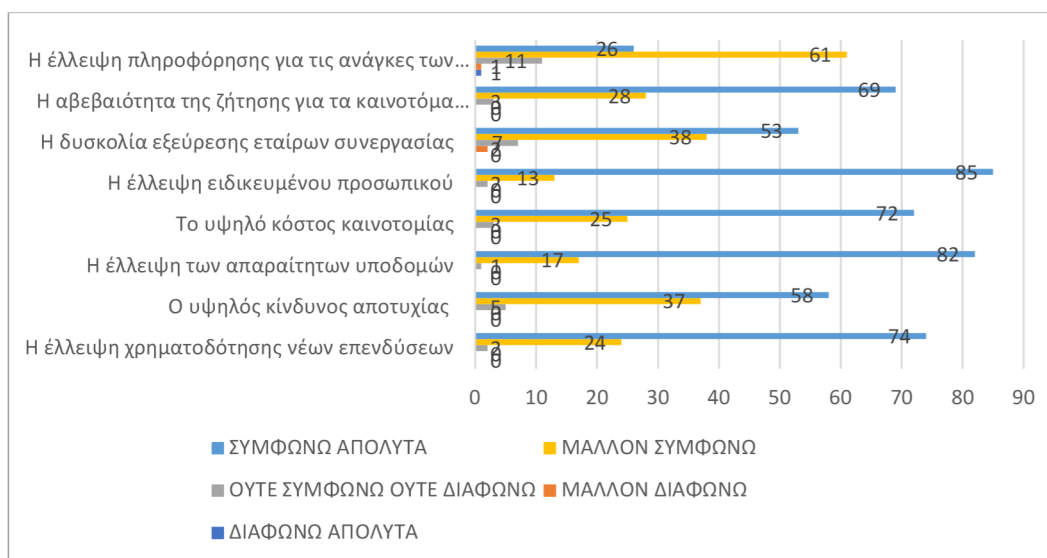
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αντιστοιχούν στους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.

Πίνακας 4.1: Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Η έλλειψη χρηματοδότησης νέων επενδύσεων	0	0	2	24	74
Ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας	0	0	5	37	58
Η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών	0	0	1	17	82
Το υψηλό κόστος καινοτομίας	0	0	3	25	72
Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού	0	0	2	13	85
Η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας	0	2	7	38	53
Η αβεβαιότητα της ζήτησης για τα καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες	0	0	3	28	69
Η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών	1	1	11	61	26

Σύμφωνα με τους επιχειρηματίες της Ηπείρου, όλοι οι παράγοντες που αναφέρθηκαν στο ερωτηματολόγιο θεωρούνται σημαντικοί ως προς την παρεμπόδιση για την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. Κυριότερος παράγοντας που δυσχεραίνει την επίτευξη καινοτόμων δράσεων είναι η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών. Στη δεύτερη θέση ακολουθούν η έλλειψη χρηματοδότησης νέων επενδύσεων και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Εξίσου σημαντικοί παράγοντες θεωρούνται το υψηλό κόστος καινοτομίας, η αβεβαιότητα της ζήτησης για καινοτόμα αγαθά και υπηρεσίες και ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας. Στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας και η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών.

4.1: Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αντιστοιχούν στους παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων.

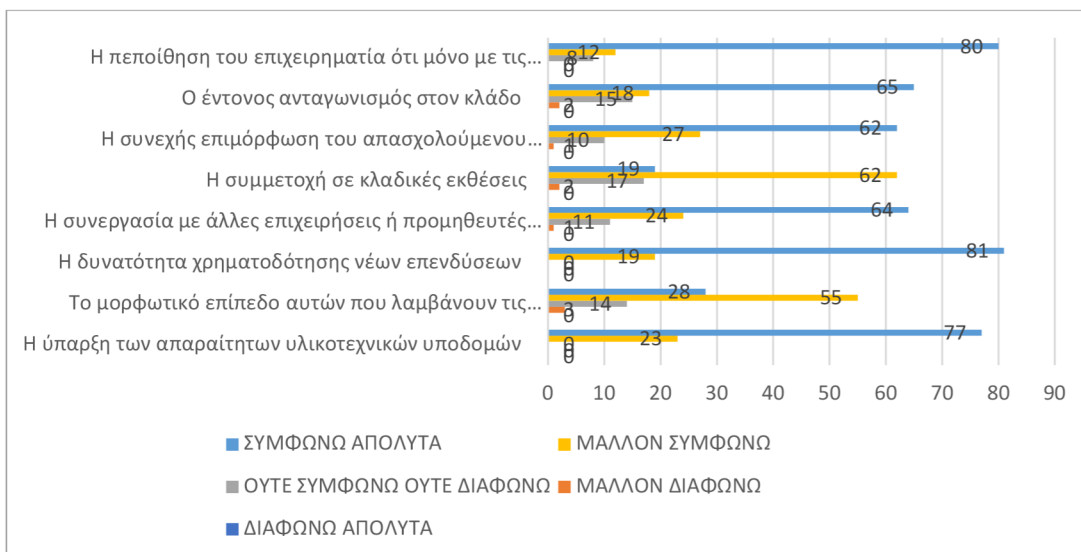
Πίνακας 4.2: Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών	0	0	0	23	77
Το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις	0	3	14	55	28
Η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων	0	0	0	19	81
Η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις	0	1	11	24	64
Η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις	0	2	17	62	19
Η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού	0	1	10	27	62
Ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο	0	2	15	18	65
Η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό	0	0	8	12	80

Η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών καθώς και η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων θεωρούνται από όλους τους ερωτηθέντες οι κύριοι παράγοντες για την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. Στη συνέχεια ακολουθούν σε ποσοστό 92% η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό και σε ποσοστό 89% και 88%, η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού και η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις αντίστοιχα. Στην αμέσως επόμενη θέση με ποσοστό 83% θεωρούνται επίσης σημαντικοί παράγοντες το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις και ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο. Τέλος η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις, θεωρείται ότι συμβάλει στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων κατά τη γνώμη του 81% των ερωτηθέντων.

Ένα γενικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι για να είναι επιτυχημένη και κερδοφόρα μια επιχείρηση, ειδικά στην δύσκολη οικονομική περίοδο που διανύουμε, θα πρέπει οπωσδήποτε να υιοθετήσει στοιχεία καινοτομίας σε κάποιες από τις πτυχές της δραστηριότητάς της. Έτσι θα μπορέσει να ανταποκριθεί στον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό που δέχεται κυρίως από μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 4.2: Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

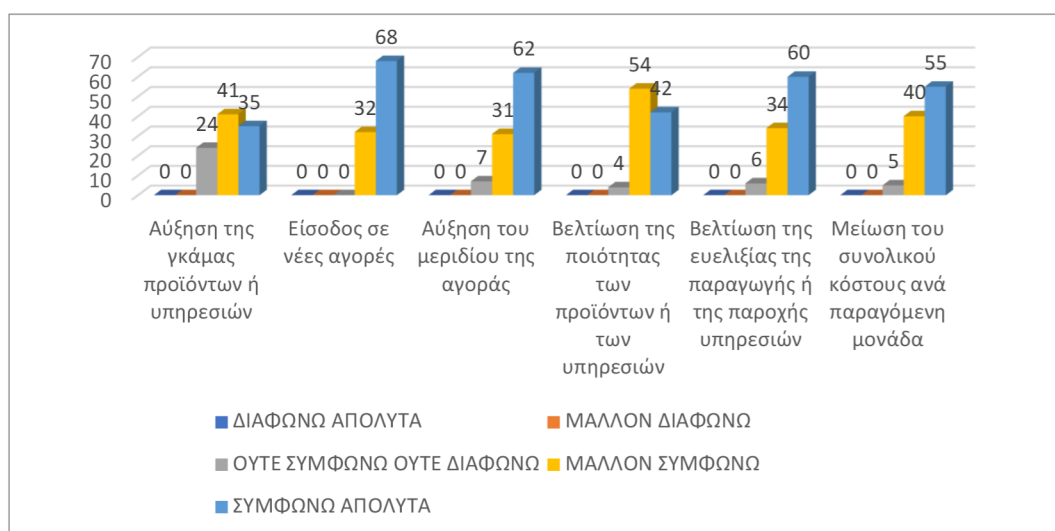
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου σχετικά με τα αποτελέσματα που αναμένουν από την καινοτομία.

Πίνακας 4.3:Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών	0	0	24	41	35
Είσοδος σε νέες αγορές	0	0	0	32	68
Αύξηση του μεριδίου της αγοράς	0	0	7	31	62
Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών	0	0	4	54	42
Βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών	0	0	6	34	60
Μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα	0	0	5	40	55

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, όλοι οι επιχειρηματίες ως αποτέλεσμα της καινοτομίας, αναμένουν την είσοδό τους σε νέες αγορές. Ακολουθούν με ποσοστά πάνω από 90% η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών, η μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα και η βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών. Στην τελευταία θέση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων βρίσκεται η αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών με ποσοστό 76%.

Διάγραμμα 4.3:Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

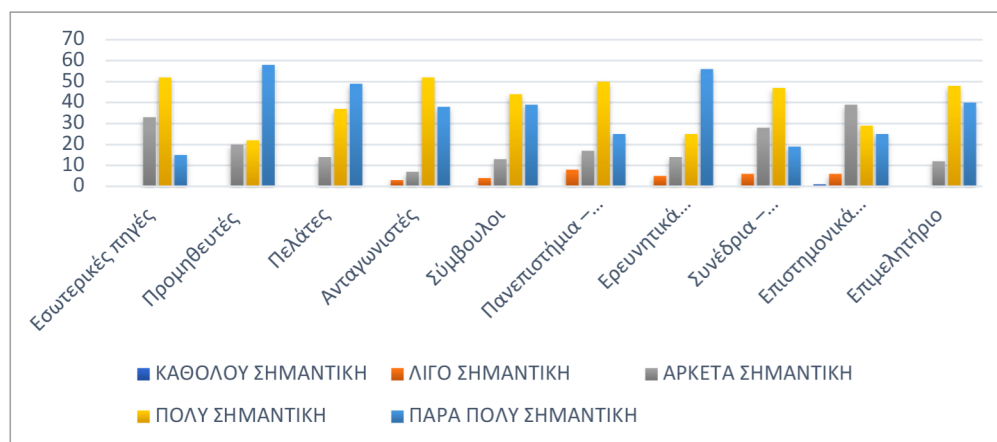
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου σχετικά με τις πηγές πληροφόρησης για τις καινοτόμες επιχειρήσεις.

Πίνακας 4.4: Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΑΡΚΕΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
Εσωτερικές πηγές	0	0	33	52	15
Προμηθευτές	0	0	20	22	58
Πελάτες	0	0	14	37	49
Ανταγωνιστές	0	3	7	52	38
Σύμβουλοι	0	4	13	44	39
Πανεπιστήμια – ΤΕΙ	0	8	17	50	25
Ερευνητικά Ιδρύματα	0	5	14	25	56
Συνέδρια – Εκθέσεις	0	6	28	47	19
Επιστημονικά Περιοδικά	1	6	39	29	25
Επιμελητήριο	0	0	12	48	40

Οι επιχειρηματίες της Ηπείρου σε ποσοστό 92% και πάνω θεωρούν σημαντικές όλες τις πηγές πληροφοριών καινοτομίας που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο. Στην πρώτη θέση της κατάταξης με τις πηγές που θεωρούνται πάρα πολύ σημαντικές και πολύ σημαντικές βρίσκονται οι ανταγωνιστές. Ακολουθούν τα επιμελητήρια, οι πελάτες και οι σύμβουλοι των επιχειρήσεων. Στη συνέχεια βρίσκονται τα συνέδρια και οι εκθέσεις, οι προμηθευτές, οι εσωτερικές πηγές πληροφόρησης και τέλος τα επιστημονικά περιοδικά.

Διάγραμμα 4.4: Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

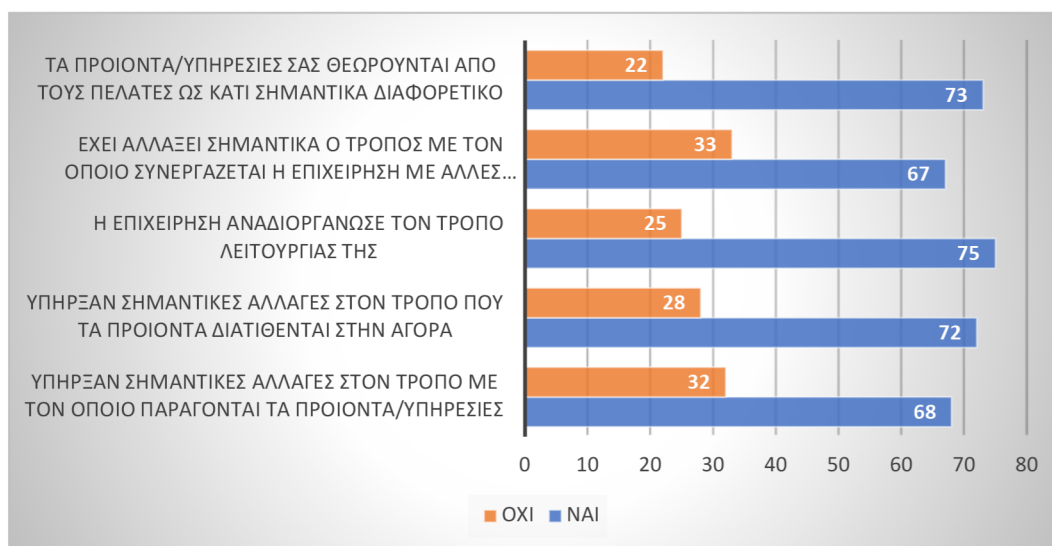
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου σχετικά με τις αλλαγές που παρατηρήθηκαν από την επίτευξη της καινοτομίας στην επιχείρηση

Πίνακας 4.5: Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο παράγονται τα προϊόντα / υπηρεσίες;	68	32
Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που τα προϊόντα διατίθενται στην αγορά;	72	28
Η επιχείρηση αναδιοργάνωσε τον τρόπο λειτουργία της;	75	25
Έχει αλλάξει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζεται η επιχείρηση με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές της;	67	33
Τα προϊόντα / υπηρεσίες σας θεωρούνται από τους πελάτες ως κάτι σημαντικά διαφορετικό;	73	22

Σύμφωνα με τους επιχειρηματίες της Ηπείρου ως σημαντικότερη αλλαγή από την επίτευξη της καινοτομίας από την επιχείρηση είναι η αναδιοργάνωση του τρόπου λειτουργίας της. Επόμενη σημαντική αλλαγή είναι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της επιχείρησης να θεωρούνται κάτι σημαντικά διαφορετικό από τους πελάτες και να υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διάθεσης των προϊόντων στην αγορά . Ακολουθούν σε σημαντικότητα οι αλλαγές στον τρόπο παραγωγής των προϊόντων και η αλλαγή στον τρόπο συνεργασίας της επιχείρησης με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές.

Διάγραμμα 4.5: Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Αριθμός απασχολουμένων:

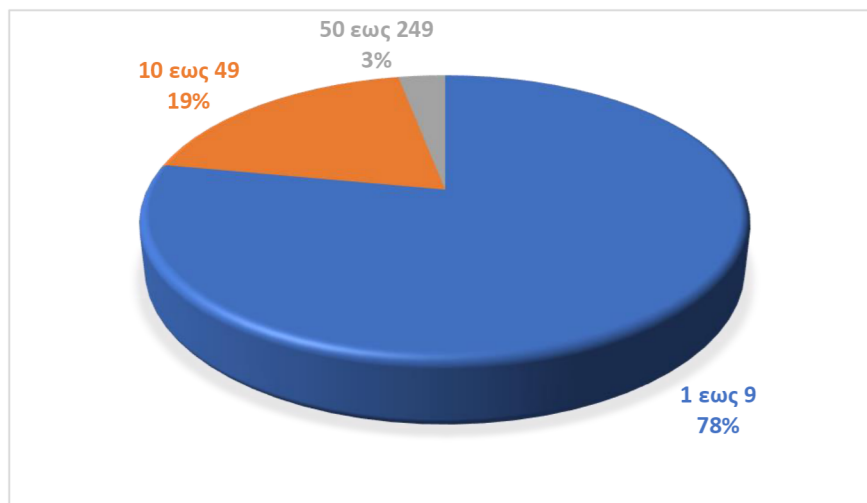
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζεται ο αριθμός απασχολούμενων στις επιχειρήσεις της Ηπείρου, οι οποίες συμμετείχαν στην έρευνα

Πίνακας 5.1: Αριθμός απασχολουμένων

1 έως 9	78
10 έως 49	19
50-249	3
Πάνω από 250	0

Οι επιχειρήσεις που απασχολούν από έναν έως εννέα εργαζόμενους αποτελούν το 78% των ερωτηθέντων, από δέκα έως σαράντα εννέα άτομα το 19%, από πενήντα έως διακόσια σαράντα εννέα άτομα το 3%, ενώ δεν συμμετείχε στην έρευνα κάποια επιχείρηση με πάνω από διακόσιους πενήντα εργαζόμενους. Σε ποσοστό 97% πρόκειται για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Αυτή βέβαια είναι και η εικόνα των επιχειρήσεων της Ηπείρου, καθώς οι μεγάλες επιχειρήσεις στην περιοχή είναι ελάχιστες.

Διάγραμμα 5.1: Αριθμός απασχολουμένων

Χρήση Λογισμικού

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στη χρήση λογισμικού για τη λειτουργία τους.

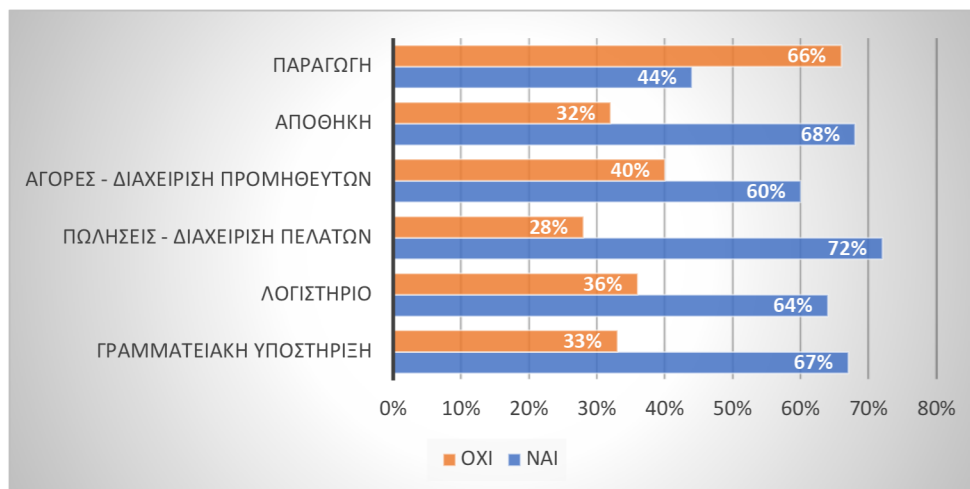
Πίνακας 5.2: Χρήση Λογισμικού

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Γραμματειακή υποστήριξη	67	33
Λογιστήριο	64	36
Πωλήσεις – Διαχείριση Πελατών	72	28
Αγορές – Διαχείριση Προμηθευτών	60	40
Αποθήκη	68	32
Παραγωγή	44	66

Οι επιχειρήσεις της Ηπείρου χρησιμοποιούν λογισμικό για τις πωλήσεις και τη διαχείριση πελατών σε ποσοστό 72%. Ακολουθεί η χρήση λογισμικού για θέματα αποθήκης, γραμματειακής υποστήριξης και λογιστηρίου, ενώ σε μικρότερο ποσοστό για τις αγορές και τη διαχείριση των προμηθευτών. Λιγότερες από τις μισές επιχειρήσεις, το 44%, χρησιμοποιούν κάποιο είδος λογισμικού στην παραγωγή τους.

Για να προχωρήσουν και να αναπτυχθούν θα πρέπει να εκμεταλλευτούν τα προγράμματα χρηματοδότησης που υπάρχουν και να επενδύσουν σε λογισμικό που θα ελέγχει όλη τη διαδικασία λειτουργίας τους, ώστε να εκσυγχρονιστούν και να καινοτομήσουν.

Διάγραμμα 5.2: Χρήση Λογισμικού

Χρήση του Διαδικτύου

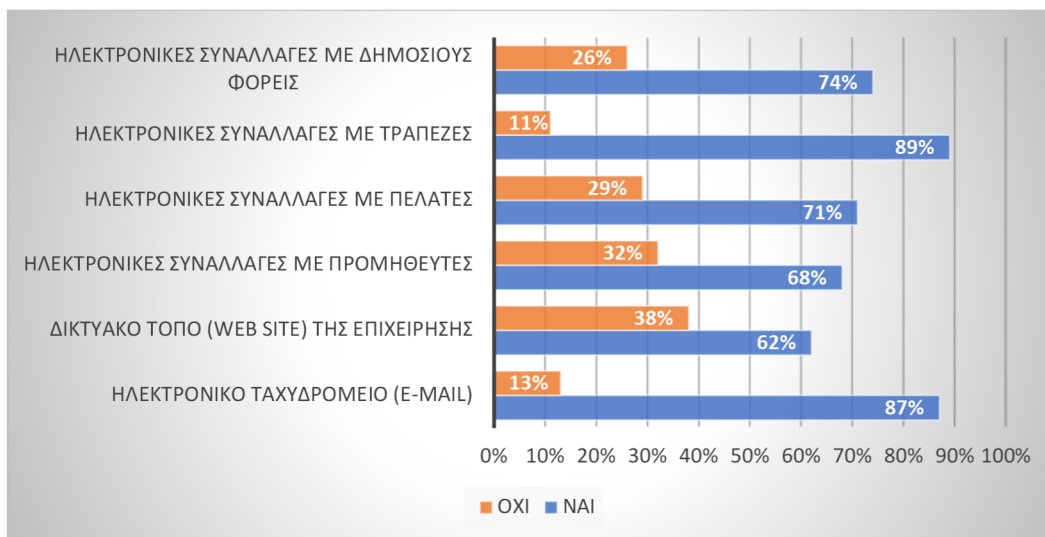
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιούν το διαδίκτυο.

Πίνακας 5.3: Χρήση του Διαδικτύου

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)	87	13
Δικτυακό τόπο (website) της επιχείρησης	62	38
Ηλεκτρονικές συναλλαγές με προμηθευτές	68	32
Ηλεκτρονικές συναλλαγές με πελάτες	71	29
Ηλεκτρονικές συναλλαγές με τις τράπεζες	89	11
Ηλεκτρονικές συναλλαγές με δημόσιους φορείς	74	26

Σύμφωνα με τον πίνακα, το διαδίκτυο χρησιμοποιείται σε υψηλά ποσοστά από τους επιχειρηματίες της Ηπείρου. Σχεδόν 9 στους 10 το χρησιμοποιούν για τις τραπεζικές τους συναλλαγές και για το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Σε μικρότερο, αλλά αξιόλογο βαθμό, το διαδίκτυο χρησιμοποιείται για ηλεκτρονικές συναλλαγές με δημόσιους φορείς, πελάτες και προμηθευτές. Μόνο το 62% των επιχειρήσεων διαθέτει δικτυακό τόπο (website). Η δημιουργία δικτυακού τόπου κρίνεται απαραίτητη για κάθε επιχείρηση καθώς δεν νοείται καινοτόμα επιχείρηση χωρίς τη χρήση του. Με τον τρόπο αυτό διευρύνεται η πελατεία κάθε επιχείρησης, κάτι που είναι ζητούμενο από όλους.

Διάγραμμα 5.3: Χρήση του Διαδικτύου

Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

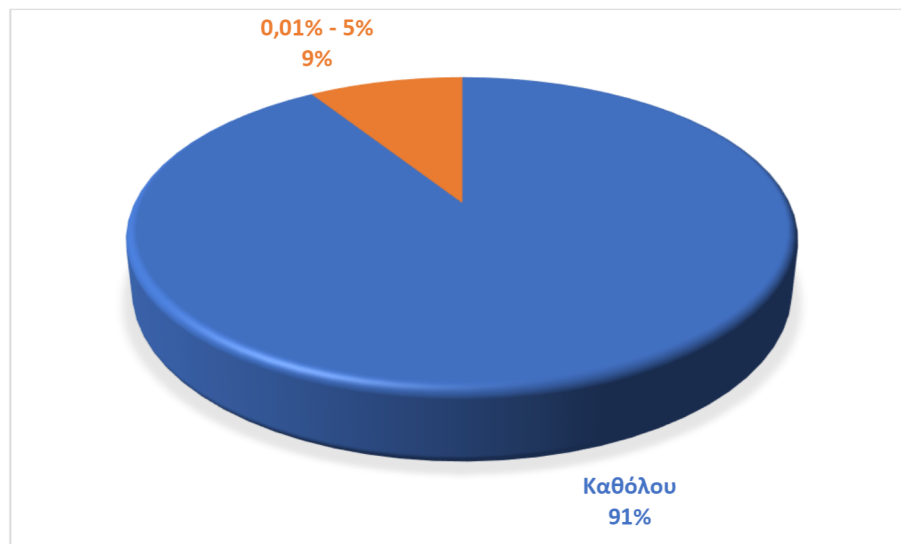
Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αντιστοιχούν στα ποσοστά πωλήσεων των επιχειρήσεών τους, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

Πίνακας 5.4: Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

Καθόλου	91
0,01% - 5%	9
5% - 10%	0
11% - 25%	0
26% - 50%	0
> 50%	0

Από τις απαντήσεις παρατηρούμε ότι μόλις το 9% των επιχειρήσεων της Ηπείρου δραστηριοποιείται στο εξωτερικό. Οι εξαγωγές αυτές περιορίζονται μόλις στο 0,01%νέως 5% επί του συνολικού κύκλου εργασιών τους. Το υπόλοιπο 91% δεν ασχολείται καθόλου με εξαγωγές των προϊόντων τους. Αυτό συμβαίνει λόγω του μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων και την έλλειψη πόρων. Θα πρέπει και σ' αυτόν τον τομέα να αναζητήσουν πόρους μέσω των χρηματοδοτικών προγραμμάτων και σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς να διευρύνουν την αγορά τους και στον εξωτερικό.

Διάγραμμα 5.4: Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO 9000, κλπ)

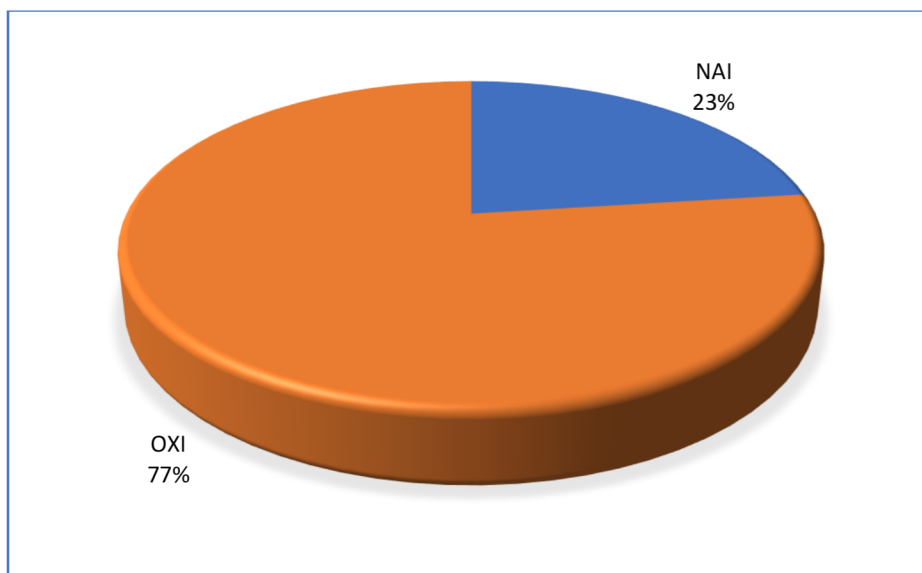
Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στην εφαρμογή κάποιου συστήματος ποιότητας.

Πίνακας 5.5: Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας

ΝΑΙ	23
ΟΧΙ	77

Παρατηρούμε ότι μόνο το 23% των επιχειρήσεων χρησιμοποιεί κάποιο σύστημα πιστοποίησης ποιότητας κατά τη διαδικασία λειτουργίας της. Το υπόλοιπο 77% δεν έχει επενδύσει στη χρησιμοποίηση κάποιου σχετικού συστήματος. Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι εφαρμόζοντας κάποια πιστοποίηση ποιότητας σε όλη τη λειτουργία της επιχείρησης, το προϊόν ή η υπηρεσία αποκτά προστιθέμενη αξία και γίνεται ανταγωνιστική.

Διάγραμμα 5.5: Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας

Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα; (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος)

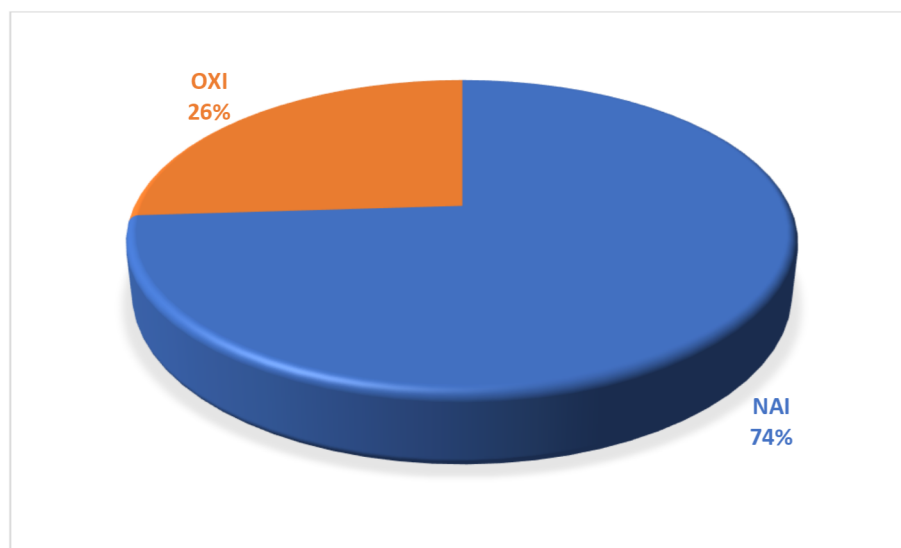
Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στην υποβολή προτάσεων σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα.

Πίνακας 5.6: Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα;

ΝΑΙ	74
ΟΧΙ	26

Σχεδόν οι 3 στους 4 επιχειρηματίες, το 74% από αυτούς, έχουν υποβάλει πρόταση επιδότησης σε κάποιο επενδυτικό πρόγραμμα, ενώ μόλις το 26% συνεχίζει τη λειτουργία του, στηριζόμενο αποκλειστικά σε δικούς του πόρους. Το γεγονός ότι αυτό είναι ενθαρρυντικό, καθώς δείχνει ότι οι περισσότεροι επιχειρηματίες προσπαθούν να επενδύσουν και να αναπτύξουν την επιχείρησή τους.

Διάγραμμα 5.6: Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα;

Σπουδές Επιχειρηματία

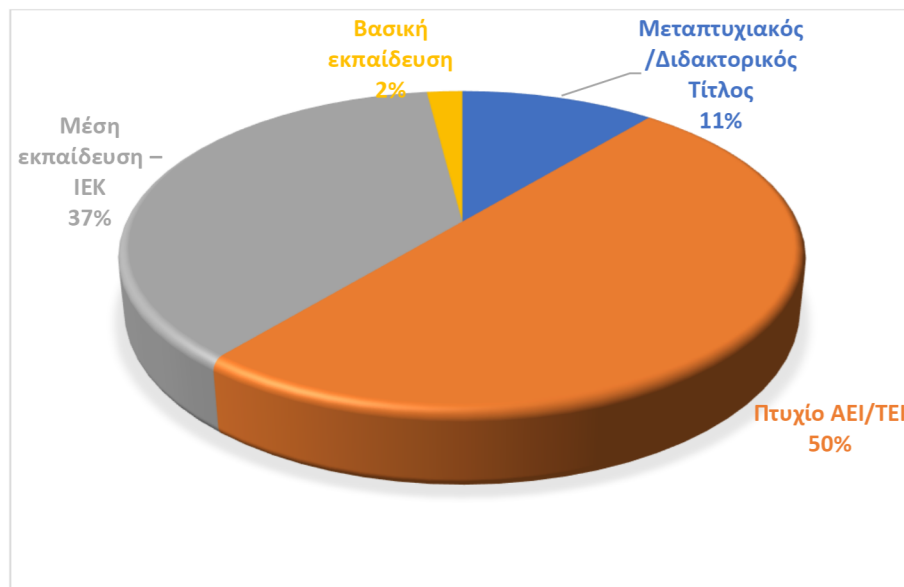
Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στο επίπεδο σπουδών τους.

Πίνακας 5.7: Σπουδές Επιχειρηματία

Μεταπτυχιακός/Διδακτορικός Τίτλος	11
Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	50
Μέση εκπαίδευση – ΙΕΚ	37
Βασική εκπαίδευση	2

Σύμφωνα με τον πίνακα, το 61% των επιχειρηματιών, είναι κάτοχος πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 11% εξ αυτών κατέχει και μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών. Το 32% έχει απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης ή ΙΕΚ και μόνο το 2% έχει λάβει τη βασική εκπαίδευση. Άρα υπάρχει ένα πολύ καλό επίπεδο μόρφωσης, ώστε με την κατάλληλη ενημέρωση και βοήθεια, να μπορέσουν να εξελίξουν τις επιχειρήσεις τους.

Διάγραμμα 5.7: Σπουδές Επιχειρηματία

Φύλο Επιχειρηματία

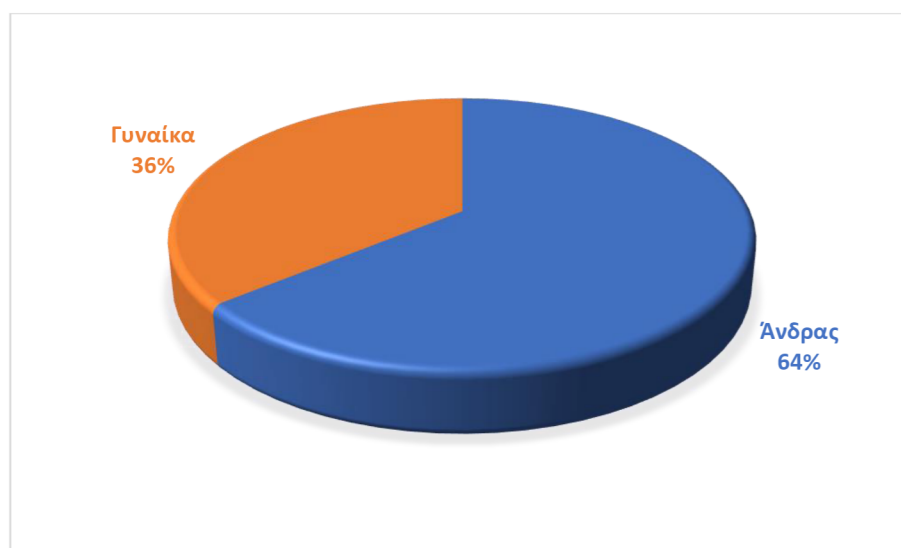
Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στο φύλλο τους.

Πίνακας 5.8: Φύλο Επιχειρηματία

Άνδρας	64
Γυναίκα	36

Σύμφωνα με τον πίνακα, το 64% των επιχειρηματιών της Ηπείρου είναι άνδρες και το 36% γυναίκες. Η γυναικεία επιχειρηματικότητα βρίσκεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Μόνο το ένα τρίτο των επιχειρηματιών της Ηπείρου είναι γυναίκες. Οι γυναίκες προτιμούν πιο ασφαλείς επιλογές εργασίας, λόγω του παραδοσιακού ρόλου, που τις θέλει να είναι αυτές υπεύθυνες για το μέγεθος των παιδιών. Έτσι δεν προκαλεί έκπληξη που σε μια παραδοσιακή περιοχή όπως η Ήπειρος οι άνδρες επιχειρηματίες να είναι υπερδιπλάσιοι από τις γυναίκες.

Διάγραμμα 5.8: Φύλο Επιχειρηματία

Ηλικία Επιχειρηματία

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν στην ηλικία τους

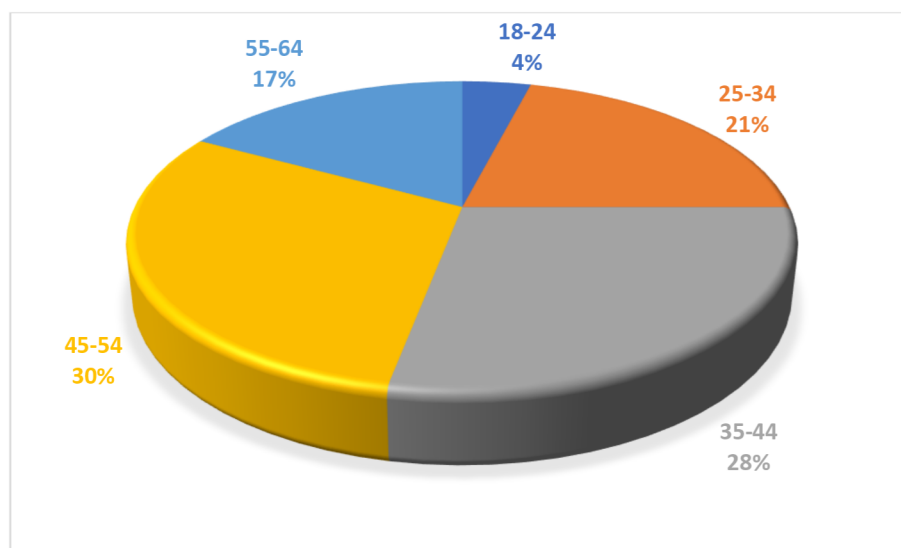
Πίνακας 5.9: Ηλικία Επιχειρηματία

18-24	4
25-34	21
35-44	28
45-54	30
55-64	17

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται στην Ήπειρο, το 30%, ανήκει στις ηλικίες από 45 έως 54 χρονών. Με πολύ μικρή διαφορά ακολουθούν σε

ποσοστό 28% οι ηλικίες από 35 έως 44 ετών και με ποσοστό 21% οι ηλικίες από 25 έως 34 ετών. Τέλος στις ηλικίες από 55 έως 64 ετών ανήκει το 17% των επιχειρηματιών που απάντησαν και μόλις το 4% ανήκει στις ηλικίες από 18 έως 24 ετών. Ο λόγος που οι νέοι από 18 έως 24 ετών δεν ασχολούνται με την επιχειρηματικότητα, είναι ότι οι περισσότεροι αρχίζουν να δραστηριοποιούνται αφού ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

Διάγραμμα 5.9: Ηλικία Επιχειρηματία

Νομική μορφή επιχείρησης

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν τη νομική μορφή στην οποία ανήκει η επιχείρησή τους.

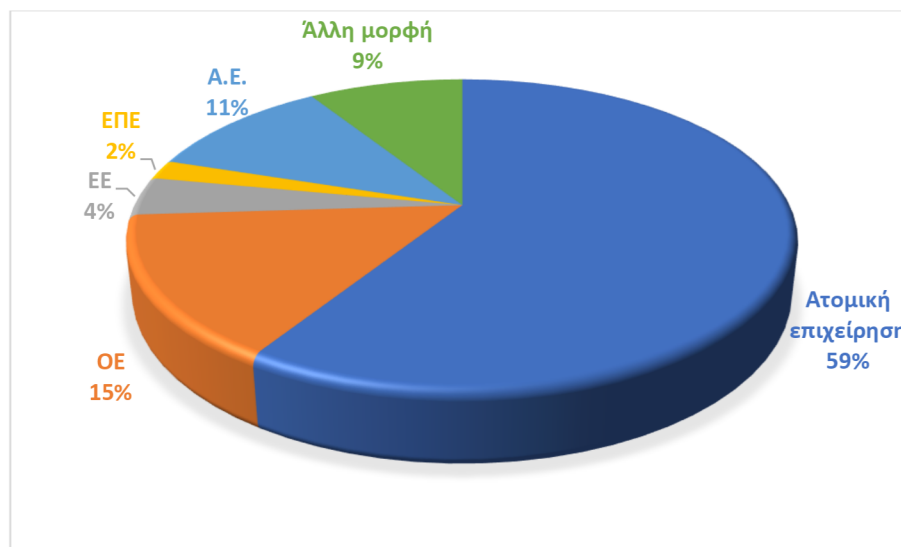
Πίνακας 5.10: Νομική μορφή επιχείρησης

Ατομική επιχείρηση	59
ΟΕ (Ομόρρυθμη Εταιρεία)	15
ΕΕ (Ετερόρρυθμη Εταιρεία)	4
ΕΠΕ	2
Α.Ε.	11
Άλλη μορφή	9

Σύμφωνα με τον πίνακα, το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων στην περιοχή της Ηπείρου και σε ποσοστό 59% είναι ατομικές. Το 15% είναι ομόρρυθμες εταιρείες και το 11% ανώνυμες. Πολύ λιγότερες είναι οι ετερόρρυθμες και οι εταιρείες περιορισμένης

ευθύνης με ποσοστό 4% και 2% αντίστοιχα. Το 9% των Ηπειρωτικών επιχειρήσεων ανήκουν σε άλλες μορφές όπως ΙΚΕ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Συνεταιρισμού κλπ.

Διάγραμμα 5.10: Νομική μορφή επιχείρησης

Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

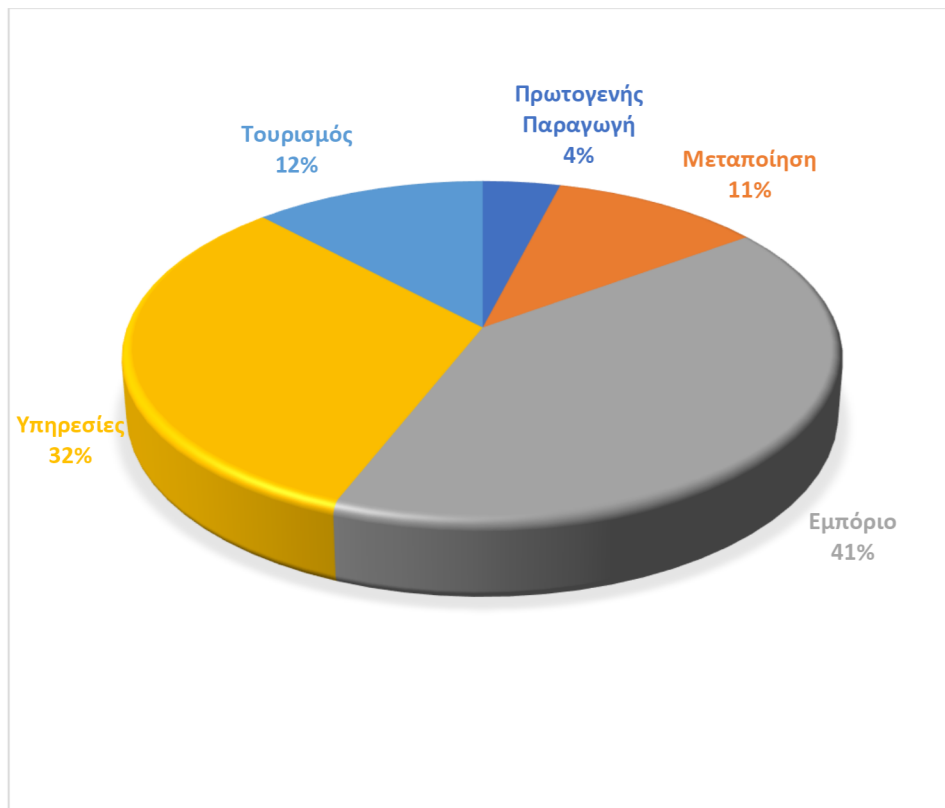
Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου που αφορούν τον κύριο κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται

Πίνακας 5.11: Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

Πρωτογενής Παραγωγή	4
Μεταποίηση	11
Εμπόριο	41
Υπηρεσίες	32
Τουρισμός	12

Οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις, το 41%, ασχολούνται με το εμπόριο και το 32% είναι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Το 12% των επιχειρήσεων της Ηπείρου ασχολείται με τον τουρισμό και το 11% με την μεταποίηση. Στο πρωτογενή τομέα, δραστηριοποιείται το 4%. Οι κλάδοι της Μεταποίησης και της πρωτογενούς παραγωγής, βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα, παρόλο που είναι από τους κλάδους με τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης.

Διάγραμμα 5.11: Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε με σκοπό να διερευνηθούν οι απόψεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου σε θέματα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Επίσης διερευνήθηκε το κατά πόσο είναι ενημερωμένες σε θέματα που αφορούν την καινοτομία καθώς και ο βαθμός που καινοτομούν στον κλάδο τους.

Όσον αφορά τους παράγοντες που επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή της Ηπείρου είδαμε από την έρευνα ότι οι βασικότεροι είναι η έλλειψη ρευστότητα που επικρατεί στην αγορά και η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις. Παράλληλα η δυσκολία στη λήψη δανείων από τα τραπεζικά ιδρύματα δυσχεραίνει περισσότερο την κατάσταση. Θετικά επηρεάζεται μια επιχείρηση από τις ικανότητες του επιχειρηματία, αλλά και από τα ιδιαίτερα προσόντα και τις δεξιότητες των εργαζομένων.

Οι επιχειρηματίες της Ηπείρου έχουν αντιληφθεί ότι οι νέες τεχνολογίες και η καινοτομία αποτελούν τα βασικά εργαλεία για να ξεχωρίσουν έναντι του ανταγωνισμού. Θεωρούν σημαντικό εργαλείο τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και την εστίαση στην καινοτομία, μέσα από την αξιοποίηση των επιδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων.

Όσον αφορά στους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων, σχεδόν όλοι οι επιχειρηματίες της Ηπείρου συμφωνούν ότι ο κυριότερος όλων είναι η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών. Εξίσου σημαντικό πρόβλημα αποτελούν η έλλειψη χρηματοδότησης για νέες επενδύσεις καθώς και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Για να ευνοηθεί η προσπάθειά τους στην επίτευξη καινοτομίας θεωρούν απαραίτητη την ύπαρξη υλικοτεχνικών υποδομών και τη δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων. Οι επιχειρηματίες είναι πεπεισμένοι ότι μόνο με καινοτόμες δράσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό. Επίσης απαραίτητη θεωρείται από την πλειοψηφία η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού και η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις αντίστοιχα.

Θεωρούν την καινοτομία ως μια ευκαιρία επέκτασής τους και εισόδου σε νέες αγορές και μέσω αυτής αναμένουν τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών τους, με ταυτόχρονη μείωση του κόστους. Ωστόσο όσοι έχουν εφαρμόσει κάποια καινοτομία ως σημαντικότερη αλλαγή ανέφεραν την αναδιοργάνωση του τρόπου λειτουργίας, καθώς και την αναγνώριση των προϊόντων τους από τους πελάτες ως κάτι σημαντικά διαφορετικό.

Παρόλο που το 97% των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, παρατηρούμε ότι είναι εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες και αρκετοί είναι αυτοί που πέρα από τη χρήση της τεχνολογίας για καθημερινές συναλλαγές, χρησιμοποιούν και κάποιο είδος λογισμικού για τη διαχείριση της επιχείρησης.

Όσον αφορά τις εξαγωγές προϊόντων των επιχειρήσεων της Ηπείρου, βλέπουμε ότι μόνο το 9% εξάγει τα προϊόντα του και οι εξαγωγές τους δεν ξεπερνούν το 5% του συνολικού κύκλου εργασιών τους. Αυτό συμβαίνει λόγω του μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων και την έλλειψη πόρων. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και σε ότι αφορά τα συστήματα πιστοποίησης ποιότητας. Μόνο το 23% εφαρμόζει κάποιο από αυτά. Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι εφαρμόζοντας κάποια πιστοποίηση ποιότητας σε όλη τη λειτουργία της επιχείρησης, το προϊόν ή η υπηρεσία θα αποκτήσει προστιθέμενη αξία και γίνεται ανταγωνιστική.

Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι τρεις στις τέσσερις Ηπειρωτικές επιχειρήσεις έχουν υποβάλει πρόταση επιδότησης σε κάποιο επενδυτικό πρόγραμμα. Αυτό δείχνει ότι οι περισσότεροι επιχειρηματίες προσπαθούν να επενδύσουν και να αναπτύξουν την επιχείρησή τους.

Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο, πάνω από τους μισούς επιχειρηματίες της Ηπείρου διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ένα 11% διαθέτει και μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών. Άρα υπάρχει ένα πολύ καλό επίπεδο μόρφωσης, ώστε με την κατάλληλη ενημέρωση και βοήθεια, να μπορέσουν να εξελίξουν τις επιχειρήσεις τους. Αυτός είναι και ο λόγος που μόλις το 4% των νέων από 18 έως 24 ετών ασχολούνται με την επιχειρηματικότητα. Οι περισσότεροι αρχίζουν να δραστηριοποιούνται, αφού ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα βρίσκεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Μόνο το ένα τρίτο των επιχειρηματιών της Ηπείρου είναι γυναίκες. Οι γυναίκες προτιμούν πιο ασφαλείς επιλογές εργασίας, λόγω του παραδοσιακού ρόλου, που τις θέλει να είναι αυτές υπεύθυνες για το μέγιστο των παιδιών. Έτσι δεν προκαλεί έκπληξη που στην περιοχή της ηπείρου το 64% των επιχειρηματιών είναι άνδρες.

Ο τρόπος που είναι δομημένες οι επιχειρήσεις της Ηπείρου, κυρίως μικρού και πολύ μικρού μεγέθους, δυσχεραίνει την ενσωμάτωση της καινοτομίας στην κουλτούρα τους. Η

πολιτεία πρέπει να τις υποστηρίζει αποτελεσματικά, ώστε να αυξήσουν την παραγωγικότητα και την καινοτομική τους ικανότητα.

Καταρχήν οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ενταχθούν σε αλυσίδες αξίας και συνέργειες (clusters). Για να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό και να αναπτυχθούν πρέπει να συνεργαστούν με άλλες επιχειρήσεις και να προχωρήσουν στη δημιουργία επιχειρηματικών συνεργατικών σχηματισμών έτσι ώστε να λειτουργήσουν ως μία σύμπραξη με κοινά αποδεκτούς όρους και στόχους. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας, μέσα από την κοινή χρήση εγκαταστάσεων, υπηρεσιών και υποδομών, έχουν εύκολη πρόσβαση σε εξειδικευμένο προσωπικό, δημιουργούνται ευνοϊκές συνθήκες για έρευνα και ανάπτυξη και ενισχύεται η καινοτομία. Μέσα από τις συνέργειες αυτές μπορούν οι επιχειρήσεις να αποκτήσουν πρόσβαση σε όλα τα εργαλεία που χρειάζονται ώστε να γίνουν καινοτόμες και ανταγωνιστικές. Εργαλεία που λόγω του μικρού τους μεγέθους και των περιορισμένων πόρων τους δεν μπορούν να έχουν αν συνεχίσουν να ενεργούν μεμονωμένα. Ως σύνολο θα μπορέσουν να αναπτυχθούν και να λειτουργούν έχοντας τα οφέλη μεγάλων επιχειρήσεων. Αυτό που χρειάζεται είναι θεσμική στήριξη και χρηματοδότηση για τη δημιουργία επιχειρηματικών συνεργατικών σχηματισμών.

Οι εξελίξεις στην τεχνολογία προσφέρουν μεγάλες προοπτικές και ευκαιρίες ώστε οι μικρές κυρίως επιχειρήσεις να εξελιχθούν και να καινοτομήσουν. Μέσω της τεχνολογίας διαχέεται η γνώση γρηγορότερα και αναδεικνύονται νέα επιχειρηματικά μοντέλα που ευνοούν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, με ελάχιστο προσωπικό και μικρό κόστος κεφαλαίου. Για να καταφέρουν οι επιχειρήσεις να ενσωματώσουν νέες ψηφιακές τεχνολογίες και δεξιότητες και να αυξήσουν την καινοτομική τους ικανότητα, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία τους με φορείς όπως τα Επιμελητήρια, τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα. Μέσω των φορέων αυτών, αποκτούν πρόσβαση σε εξειδικευμένη πληροφόρηση, δικτύωση, υποστήριξη και πρόσβαση σε χρηματοδότηση και νέες αγορές.

Το παραγωγικό μοντέλο των επιχειρήσεων χρειάζεται να επαναπροσδιοριστεί και να δοθεί έμφαση στην επιστημονική γνώση και την τεχνολογική ανάπτυξη. Μια σύγχρονη επιχείρηση για να συνεχίσει επιτυχώς την πορεία της θα πρέπει οπωσδήποτε να υιοθετήσει στοιχεία καινοτομίας σε κάποιες από τις πτυχές της δραστηριότητάς της. Θα πρέπει να στελεχωθεί με άτομα υψηλής εξειδίκευσης, τα οποία θα επιμορφώνονται συνεχώς, ώστε να αποκτούν νέες γνώσεις και δεξιότητες. Έτσι θα μπορέσει να ανταποκριθεί στον

συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό που δέχεται κυρίως από μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Βιβλιογραφία

Αναγνωστάκη, Χ & Μαστορέλης, Ι (2011), Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία : Μελέτη Περιπτώσεων Ελληνικών Επιχειρήσεων, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας

Γεωργαντά, Ζ (2003), Επιχειρηματικότητα και Καινοτομίες, Εκδόσεις Ανικούλα

Γκαγκάτσιος Ι. (2008), Καινοτομία – Επιχειρηματικότητα – Επιχειρήσεις, Ινστιτούτο Διαρκούς εκπαίδευσης Ενηλίκων

Εθνικό παρατηρητήριο για τις ΜΜΕ , Καινοτόμος επιχειρηματικότητα, ΕΟΜΜΕΧ

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (2003)

Ζαμπετάκης & Μουστάκης (2005). Επιχειρηματική διοίκηση στον αγροτικό τομέα.

Ιωαννίδης, Σ. (2004). Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Αθήνα: IOBE

Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α. και Πολίτης Τ., (2005), Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2004 – 2005, IOBE, Αθήνα

Καραγιάννης, Α (1999), Επιχειρηματικότητα και Οικονομία, Εκδόσεις Interbooks

Καραγιάννης - Μπακούρος,(2010), Καινοτομία Επιχειρηματικότητα, θεωρία – πράξη, εκδόσεις ΣΟΦΙΑ

Καρβούνης Σ. (1995), Διαχείριση τεχνολογίας και καινοτομίας, εκδόσεις Σταμούλης

Καλογήρου Γιάννης (2015), Διαχείριση και Ανάπτυξη Καινοτομιών, εκδόσεις ΣΕΑΒ, Κάλλιπος

Κανελλόπουλος Χαράλαμπος (1994), Εισαγωγή στην οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων, εκδόσεις Ιδιωτική

Κοκκίνου Αικατερίνη (2015), Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και καινοτομική επιχειρηματικότητα: Μια ανάλυση στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκδόσεις ΣΕΑΒ, Κάλλιπος

Κορρές Γεώργιος (2015), Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη, εκδόσεις ΣΕΑΒ, Κάλλιπος

Παπάνης Ευστράτιος (2005), Ψυχολογία – Κοινωνιολογία της εργασίας και διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού. Θεωρία και εμπειρική έρευνα, εκδόσεις Σιδέρης

Πέκκα Β. και Χατζηδημητρίου Ι., (2012), Επιχειρηματικότητα και μικρές επιχειρήσεις

Πετράκης Π. (2004), επιχειρηματικότητα, εκδόσεις Πανεπιστήμιου Αθηνών

Πετράκης Π & Μπουρλετίδης Κ. (2005), Μαθήματα επιχειρηματικότητας, ΕΚΠΑ

Πράσινη βίβλος για την καινοτομία (1996), ΕΕ, Λουξεμβούργο

- Σαμαρτζή Α. (2008), Νέες προκλήσεις για την ανάπτυξη διεθνούς επιχειρηματικότητας και στρατηγική ανταπόκριση των ελληνικών επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών
- Σύνδεσμος Βιομηχάνων Βορείου Ελλάδος (Σ.Β.Ε.Ε.) (2006), Καινοτομία – ο δρόμος για την επιτυχία
- Τζωρτζάκη, Κ. & Τζωρτζάκη Α (2007), Οργάνωση και Διοίκηση, Εκδόσεις Rossili
- Borland C., (1974), Locus of control, need for achievement and entrepreneurship
- Cooper Robert (1994), Third – generation new product processes, journal of product innovation management, volume 11, issue 1
- Deakins, D & Freel, M (2007), Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα, Επιχειρηματικότητα, 1η έκδοση, Εκδόσεις Κριτική
- Drucker Peter (1985), Innovation and entrepreneurship, Routledge
- Fagerberg Jan (2005), Innovation: a guide to the literature, Oxford handbooks online
- Gerard H. (Gus) Gaynor (2002), What every new manager needs to know, publisher AMACOM
- Hackett, S. M., & Dilts, D. M. (January 01, 2004). A Systematic Review of Business Incubation Research. *The Journal of Technology Transfer*, 29, 1, 55-82.
- Hamel, G (2003), Οδηγώντας την επανάσταση, Εκδόσεις Κλειδάριθμος
- Locke, E. A., & Baum, J. R. (2007). Entrepreneurial Motivation, Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- McClelland, D. C., & Boyatzis, R. E. (1982). Leadership motive pattern and long-term success in management, *Journal of Applied Psychology*
- Miller, D., (1983), The correlates of entrepreneurship in three types of firms, *Management Science*
- Neely Andy & Hii Jasper (1998), Innovation and business performance: A literature review, The Judge Institute of Management Studies, University of Cambridge
- OECD (2007), Innovation and Growth: Rationale for an Innovation Strategy
- Porter M. E. (1990), The competitive advantage of nations, New York: free press
- Porter M. and Scott Stern, (2001), «Location matters», *Sloan Management review*
- Scillitoe, J. L., & Chakrabarti, A. K. (January 01, 2010). The role of incubator interactions in assisting new ventures. *Technovation*, 30, 3, 155-167.

Scott Shane and S. Venkataraman (2000), The promise of entrepreneurship as a field of research, Published by Academy of management

Stefik Mark & Stefik Barbara (2004), Breakthrough: Stories and strategies of radical innovation, The MIT Press

Toffler, A (1982), Το Τρίτο Κύμα, Εκδόσεις Κάκτος

Διαδίκτυο

ΕΛΣΤΑΤ, (2020). Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων. 2017. <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/->

Ε.ΤΕ.Π.Η., <https://www.step-epirus.gr/>

Ε.Υ.Δ. Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου, Εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου. <https://peproe.gr/op2020/op/>

ΟΟΣΑ, http://www.oecd.org/home/0,2987,en_2649_201185_1_1_1_1_1,00.html

Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας Ηπείρου. <http://epirusinnovationcouncil.blogspot.com/>

Κ.Τ.Ε. <http://www.teiep.gr/kte/index.htm>

ΣΕΒ, <http://sev4enterprise.org.gr/wp-content/uploads/2014/12/kainotomia21.pdf>

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων. *Ανάπτυξη.gov.gr* <https://anaptyxi.gov.gr/el-gr/>

By the Mind Tools Content Team. Entrepreneurial skills retrieved from https://www.mindtools.com/pages/article/newCDV_76.htm

Dixon, Amanda (2018, May 21). Top 10 Components of a Good Business Plan, retrieved from <https://smartasset.com/small-business/top-components-of-a-business-plan>

Eisenman, Thomas R. (2013, January 10). Entrepreneurship: A Working Definition retrieved from https://hbr.org/2013/01/what-is-entrepreneurship?referral=03758&cm_vc=rr_item_page.top_right

Enterprising Oxford, Business Model Canvas Explained retrieved from <https://www.eship.ox.ac.uk/business-model-canvas-explained>

Entrepreneurship retrieved from <https://en.wikipedia.org/wiki/Entrepreneurship>

European Commission, *Regional Operational Programme of Ipeiros 2014-2020*.
<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/policy-document/regional-operational-programme-ipeiros-2014-2020>

European Commission, (2019). *Regional Innovation Scoreboard 2019*.
<https://ec.europa.eu/growth/sites/growth/files/ris2019.pdf>

Eurostat, (2020). *European Statistical Recovery Dashboard*.
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>

Ferreira, Nicole Martins (2018, August 17). What is Entrepreneurship? Entrepreneur Definition and Meaning retrieved from <https://www.oberlo.com/blog/what-is-entrepreneurship>

Fernandes, Paula (2018, February 19). Entrepreneurship Defined: What It Means to Be an Entrepreneur retrieved from <https://www.businessnewsdaily.com/7275-entrepreneurship-defined.html>

Global Entrepreneurship Monitor, <https://www.gemconsortium.org/>

Linn, David (2014, September 23). Business Plan vs. Business Canvas: What's the difference? retrieved from <https://www.brevedy.com/2014/09/23/business-plan-vs-business-canvas-whats-difference/>

TENT-T *Trans-European* *Transport*
Network. https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/ten-t_en

<https://www.businessmentor.gr/clustering>

<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/region/ellada/voreia-ellada/ipeiros>

https://en.wikipedia.org/wiki/Cluster_analysis

<https://koinsep.org/ta-charakteristika-tou-epixeiρηματία>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

	<p style="text-align: center;">ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ και ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ και ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΜΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ</p>
<p>Αγαπητέ/η Κύριε/α ...</p> <p>Το ερωτηματολόγιο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης πτυχιακής εργασίας με αντικείμενο την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία στην Ήπειρο. Η μελέτη αυτή αποσκοπεί να συμβάλει στη γενικότερη προσπάθεια που καταβάλλουν σήμερα φορείς και ιδιωτικές επιχειρήσεις για να βελτιωθεί η εξωστρέφεια και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Ηπείρου μέσω της ανάληψης καινοτόμων δράσεων.</p> <p>Οι απαντήσεις σας είναι ανώνυμες, και θα χρησιμοποιηθούν <u>μόνο για τους ερευνητικούς – ακαδημαϊκούς σκοπούς του μεταπτυχιακού προγράμματος</u>.</p> <p>Θα μας ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο αν αφιερώνατε λίγα λεπτά για να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο. Για να είναι αξιόπιστα τα αποτελέσματα της έρευνας, είναι σημαντικό να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.</p> <p style="text-align: right;">Με εκτίμηση</p>	

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
1.1	Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις					
1.2	Η γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων					
1.3	Το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά					
1.4	Η δυσκολία στη λήψη δανείων					
1.5	Γενικά η οικονομική κρίση					
1.6	Η γραφειοκρατία των Δημόσιων Υπηρεσιών					
1.7	Η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών					
1.8	Η έλλειψη ικανών υπαλλήλων					

2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
2.1	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων					
2.2	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου					
2.3	Η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους					
2.4	Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της					
2.5	Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού					
2.6	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος					
2.7	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες					

3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα ενεργειών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
3.1	Βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες					
3.2	Επέκταση σε νέες αγορές					
3.3	Αξιοποίηση των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων					
3.4	Μείωση του κόστους παραγωγής					
3.5	Επένδυση σε νέες τεχνολογίες					
3.6	Μεγαλύτερη εστίαση στην καινοτομία					
3.7	Βελτίωση των σχέσεων με προμηθευτές					
3.8	Μείωση των περιθωρίων κέρδους της επιχείρησης					
3.9	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της επιχείρησης					
3.10	Βελτίωση της εκπαίδευσης – κατάρτισης του προσωπικού					

4 Λόγοι για τους οποίους αναλάβετε την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους λόγους για τους οποίους αναλάβετε την επιχειρηματική δραστηριότητα. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
4.1	Επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο					
4.2	Καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεων					
4.3	Επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής καταξίωσης					
4.4	Δυνατότητα ρύθμισης ωρών και συνθηκών εργασίας					
4.5	Είναι η μόνη διαθέσιμη εναλλακτική επιλογή για απασχόληση					

5. Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησής σας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την αξιολόγηση της απόδοσης της επιχείρησής σας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
5.1	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρησή είναι πιο επικερδής					
5.2	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρησή έχει ένα μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς					
5.3	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρησή αναπτύσσεται πιο γρήγορα					

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
6.1	Η έλλειψη χρηματοδότησης νέων επενδύσεων					
6.2	Ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας					
6.3	Η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών					
6.4	Το υψηλό κόστος καινοτομίας					
6.5	Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού					
6.6	Η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας					
6.7	Η αβεβαιότητα της ζήτησης για τα καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες					
6.8	Η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών					

7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
7.1	Η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών					
7.2	Το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις					
7.3	Η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων					
7.4	Η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις					
7.5	Η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις					
7.6	Η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού					
7.7	Ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο					
7.8	Η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό					

8. Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα της καινοτομίας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
8.1	Αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών					
8.2	Είσοδος σε νέες αγορές					
8.3	Αύξηση του μεριδίου της αγοράς					
8.4	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών					
8.5	Βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών					
8.6	Μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα					

9. Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό σημαντικότητας των παρακάτω πηγών για την εύρεση πληροφοριών για καινοτόμες δράσεις. (1= Καθόλου σημαντική, 2=Λίγο σημαντική, 3=Αρκετά σημαντική, 4=Πολύ σημαντική, 5= Πάρα πολύ σημαντική)

		1	2	3	4	5
9.1	Εσωτερικές πηγές					
9.2	Προμηθευτές					
9.3	Πελάτες					
9.4	Ανταγωνιστές					
9.5	Σύμβουλοι					
9.6	Πανεπιστήμια – ΤΕΙ					
9.7	Ερευνητικά Ιδρύματα					
9.8	Συνέδρια – Εκθέσεις					
9.9	Επιστημονικά Περιοδικά					
9.10	Επιμελητήριο					

10. Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

Παρακαλούμε σημειώστε με X την απάντησή σας σχετικά με την επίτευξη ή μη καινοτόμων δράσεων από την επιχείρησή σας την τελευταία τριετία.

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
10.1	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο παράγονται τα προϊόντα / υπηρεσίες;		
10.2	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που τα προϊόντα διατίθενται στην αγορά;		
10.3	Η επιχείρηση αναδιοργάνωσε τον τρόπο λειτουργίας της;		
10.4	Έχει αλλάξει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζεται η επιχείρηση με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές της;		
10.5	Τα προϊόντα / υπηρεσίες σας θεωρούνται από τους πελάτες ως κάτι σημαντικά διαφορετικό;		

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

11. Αριθμός απασχολουμένων:

1.	1-9	
2.	10-49	
3.	50-249	
4.	Πάνω από 250	

12. Χρήση Λογισμικού για:

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
1.	Γραμματειακή υποστήριξη		
2.	Λογιστήριο		
3.	Πωλήσεις – Διαχείριση Πελατών		
4.	Αγορές – Διαχείριση Προμηθευτών		
5.	Αποθήκη		
6.	Παραγωγή		

13. Χρήση του Διαδικτύου για:

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
1.	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)		
2.	Δικτυακό τόπο (website) της επιχείρησης		
3.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με προμηθευτές		
4.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με πελάτες		
5.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με τις τράπεζες		
6.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με δημόσιους φορείς		

14. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

1.	Καθόλου	
2.	0,01% - 5%	
3.	5% - 10%	
4.	11% - 25%	

5.	26% - 50%	
6.	> 50%	

15. Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO 9000, κλπ)

1.	ΝΑΙ	
2.	ΟΧΙ	

16. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα; (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος)

1.	ΝΑΙ	
2.	ΟΧΙ	

17. Σπουδές Επιχειρηματία

1.	Μεταπτυχιακός/Διδακτορικός Τίτλος	
2.	Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	
3.	Μέση εκπαίδευση – ΙΕΚ	
4.	Βασική εκπαίδευση	

18. Φύλο Επιχειρηματία

1.	Άνδρας	
2.	Γυναίκα	

19. Ηλικία Επιχειρηματία

1.	18-24	
2.	25-34	
3.	35-44	
4.	55-64	

20. Νομική μορφή επιχείρησης

1.	Ατομική επιχείρηση	
2.	ΟΕ (Ομόρρυθμη Εταιρεία)	
3.	ΕΕ (Ετερόρρυθμη Εταιρεία)	

4.	ΕΠΕ	
5.	Α.Ε.	
6.	Άλλη μορφή	

21. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

1.	Πρωτογενής Παραγωγή	
2.	Μεταποίηση	
3.	Εμπόριο	
4.	Υπηρεσίες	
5.	Τουρισμός	

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο που διαθέσατε για να απαντήσετε στο παρόν ερωτηματολόγιο!